

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1888.

Första Kammaren.

N:o 23.

Onsdagen den 18 april, f. m.

Kammaren sammanträdde kl. 11 f. m.

Justerades protokollen för den 9 och 11 i denna månad.

Herr statsrådet friherre *von Essen* aflemnade Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående ombyggnad af kongl. stora teaterns hus m. m.

Denna proposition blef härefterföredragen och på begäran bordlagd.

Anmälades och bordlades:

konstitutionsutskottets utlåtande n:o 7, i anledning af väckta motioner om ändring af § 23 riksdagsordningen;

statsutskottets utlåtanden:

n:o 2, angående regleringen af utgifterna under riksstatens första hufvudtitel, innefattande anslagen till kongl. hof- och slottsstaterna;

n:o 10, angående regleringen af utgifterna under riksstatens nionde hufvudtitel, omfattande anslagen till pensions- och indragningsstaterna;

n:o 36, i anledning af väckta motioner rörande dels nedsättning i de på viss jord hvilande grundskatter samt dels lindring i rustnings- och roteringsbesvären;

n:o 37, i anledning af väckt motion om efterskänkande af vissa å s. k. utjordar hvilande skatter;

n:o 38, i anledning af väckt motion om tillskott från statsverket till rust- och rotehållares lega vid anskaffande af ny soldat m. m.;

n:o 39, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående af-

söndring af jord från indragna militiebostället $\frac{1}{8}$:dels mantal Kärda Klockaregård n:o 3 i Jönköpings län;

n:o 40, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående af-söndring af jord från indragna militiebostället Brunna i Torstuna socken af Vestmanlands län;

n:o 41, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående af-söndring af jord från indragna militiebostället Ljung i Göteborgs och Bohus län;

n:o 42, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående byte af mark emellan Carlbergs kungsgård och Stockholms stad;

n:o 43, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition om förändrad lydelse af punkt 2 mom. b i grunderna för armébefällets pensionering;

n:o 44, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående ersättning i vissa fall åt värnpliktige för inställelse vid inskrifnings-förrättningar och samlingsplatser;

n:o 45, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående anvisande af anslag till godtgörande af bergarelön för monitorn Thor-dön; och

n:o 46, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående rätt för pensionsmessige officerare och underofficerare vid marinregementet att från anslaget till nämnda regemente såsom pension åtnjuta skil-naden mellan innehafvande lön och dem tillkommande pension från amiralitetskrigsmanskassan;

lagutskottets utlåtande n:o 43, i anledning af väckta motioner om ändringar i förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 mars 1862; samt

Första Kammarens tillfälliga utskotts utlåtande n:o 14, i anled-ning af väckt förslag angående skrifvelse till Kongl. Maj:t med an-hållan om förändringar i den universiteten tillkommande disciplinära myndigheten öfver de studerande.

Föredrogs å nyo och hänvisades till statsutskottet Kongl. Maj:ts den 14 i denna månad bordlagda nådiga proposition till Riksdagen, angående beviljande af statsbidrag för ny reglering af Luleå stad i följd af den staden år 1887 öfvergångna brand.

Efter föredragning af herr *Törnebladhs* den 14 innevarande april bordlagda motion, n:o 77, om åtgärders vidtagande för att skydda statens postverk mot intrång i afseende på befordran af slutna bref samt af brefkort, beslöt kammaren, på framställning af herr grefven och talmannen, att hänvisa denna motion till behandling af sitt tillfälliga utskott n:o 3.

Föredrogos, men bordlades å nyo på flere ledamöters begäran följande, den 14 i denna månad bordlagda ärenden, nemligen: statsutskottets utlåtande n:o 9, sammansatta stats- och bankouts-kottets utlåtande n:o 3 äfvensom Första Kammarens tillfälliga utskotts utlåtande n:o 13.

Föredrogs å nyo och företogs punktvis till afgörande bevillningsutskottets den 12 och 14 innevarande april bordlagda betänkande n:o 8, angående ännu oafgjorda delar af tullbevillningen.

1 punkten.

Herr vice talmannen: Då för några veckor sedan Riksdagen åsatte tull på spanmål och andra jordbruksprodukter, så var det väl känt att denna åtgärd icke skulle blifva enstaka, utan vara början till ett helt och hållet nytt tullsystem, och det var således ingen öfverraskning, att i detta betänkande många nya tullsatser föreslagits. Den förändring, som skulle komma att ega rum, är dubbel, icke allenast att det närmande till det fria utbytet, hvilket utmärkt de sista årtiondenas verksamhet på tullagstiftningens område, skulle gifva rum för en tillbakagång, utan Riksdagen skulle äfven lemna den grundsats, som förut gjort sig gällande, att, då tullar bibehöllos, så bibehöllos de å ädlare varor, under det man sökte göra råvaror och lifsmedel fria från tull. Jag vågar icke åtaga mig ansvaret för att bidraga till denna systemförändring. Efter min öfvertygelse har det hittills följda systemet allt för mycket medverkat till den industriella utveckling, som icke af någon torde bestridas, för att jag skulle tilltro mig att bidraga till en lagstiftning, som fullkomligt skulle ändra de vilkor, under hvilka industrien länge lefvat. Det är för öfrigt alldeles uppenbart, att en sådan lagstiftning som denna, liksom hvarje annan konstlad lagstiftning, innebär de största svårigheter; och bevillningsutskottet har icke heller dolt för sig och för Riksdagen att sådana förekommit. För att blott taga ett enda exempel, lærer det väl vara alldeles uppenbart, huru ofördelaktigt sjöfarten skulle blifva stäld, derest de föreslagna tullsatserna på fartyg och skeppsbyggeriernas materialier m. m. skulle komma att tillämpas. Det synes mig således uppenbart att, om en återgång till ett annat tullsystem skall ega rum, detta förutsätter en vida omsorgsfullare granskning af de förhållanden, som inverka på de särskilda tullsatserna, än som kan begäras af ett Riksdagens utskott, ehuru man må medgifva, att detta utskott på sitt arbete nedlagt mycken omsorg och möda. En sådan fullständig utredning kan icke åstadkommas annat än med de medel, som stå Kongl. Maj:t till buds, och i den omständigheten ser jag ett ytterligare skäl att undandraga mig ansvaret för ett beslut, sådant som det här ifrågasatta. Då jag icke är berättigad att begära afslag å betänkandet i dess helhet, i hvad det innehåller framställning om nya eller förhöjda tullsatser, så an-

*Tull på
album.*

Tull på
album.
(Forts.)

håller jag att få gifva uttryck åt min öfvertygelse genom att yrka afslag å den föreslagna tullsatsen i denna första punkt.

I detta anförande instämde herr *Peyron*, friherre af *Ugglas*, friherre *de Geer*, grefve *Wachtmeister*, herrar *Ekman*, *Ljungqvist*, *Spånberg*, *Mankell*, *Törnebladh* och *Bennich*, grefve *Posse*, herrar *Adelsköld*, *Themptander* och *Hedlund*, grefve *Barnekow*, grefve *Piper*, friherre *Ramel*, herrar *Hallenborg*, *Schönbeck*, *Borg*, *Kockum*, *Beijer*, *Carlheim-Gyllensköld*, *Holm*, *Leffler*, *Wærn*, *Dickson*, *Wieslgren*, *Andersson*, *Jonas*, *Ros*, *Axel*, *Liljesköld*, *Nordenfelt*, *Bäckström*, *Gahn* och *Clässon*, friherre *Leijonhufvud*, herr *Söderhjelm*, friherre *Tamm* samt herrar *Widmark*, *Olof*, *Näsström*, *Anderson*, *Albert*, *Sjölund*, *Huss*, *Ölander*, *Biesért*, *Cederberg* och *Almén*.

Herr *Reuterswård*: Bevillningsutskottet har mer mer än väl insett svårigheten, för att icke säga omöjligheten, att vid behandling af tulltaxan sätta den i ett fullt konsekvent system, sådant det af Riksdagen genom beslutet om spanmålstullar blifvit fattadt. Dessa svårigheter hafva egentligen uppstått med anledning af den franska handelstarifftraktaten. Denna har nemligen gjort det till en omöjlighet för utskottet att med bästa vilja söka åstadkomma full rättelse och rättvisa för en mängd näringar, som äro i behof af skydd, men dessa näringars idkare måste afbida den tidpunkt, då dessa traktater kunna upphöra och således hindret undanröjas, då en kommande Riksdag kan i full konsekvens uppställa en tulltaxa enligt det nya systemet. Att deremot uppskjuta behandlingen af hela denna reform till denna tidpunkt har utskottet ansett vara både oklokt och opolitiskt, synnerligast nu, sedan spanmålstullarne äro ett faktum. Det torde icke vara för herrarne obekant, att riksdagens protektionister gjort den öfverenskommelsen sins emellan att stå eller falla med spanmåls- och industritullar. Skulle man helt och hållet uppskjuta behandlingen af industritullarne, till dess man blifver lösgjord från den franska traktaten och till dess vi återfå vår sjelfbeskattningsrätt, då kan mycket lätt hända att det intresse, som nu förefinnes, under tiden kan hafva svalnat, hvaraf följden skulle blifva att industrien allt framgent skulle blifva lemnad utan allt skydd. Det är därför utskottet gripit sig an med att i alla de punkter, der icke artiklarne beröras af den franska traktaten, lemna ett tillbörligt skydd. Att en eller annan näring kan hafva någon större eller mindre olägenhet af detta skydd, är obestridligt, men man har sökt att, så godt sig göra låter, lemna full ersättning åt sådana industrigrenar på annat sätt genom att gifva högre skydd åt deras produkter. Utskottet har sökt tillämpa systemet till alla delar, så vidt det varit möjligt.

Hvad nu denna artikel angår, så må den väl synas obetydlig, men utskottet har ansett systemet fordra att man icke allenast bör tillse att våra större näringsgrenar blifva skyddade, utan äfven den minsta, och således hvarje svenskt arbete bör åtnjuta tullskydd, ty det är, enligt mitt förmenande, lika viktigt för den mindre industriidkaren att icke beröfvas sitt lefvebröd, som för den större. Hvad artikeln album beträffar, så har deraf införts till vårt land icke så obetydligt. Det har införts för ett värde af från och med 150,000

till och med öfver 200,000 kronor årligen under femårsperioden 1882—1886. Man vet ju dessutom att våra bokbinderier och portföljmakerier hafva att kämpa med oerhörd utländsk konkurrens. Utskottet har därför sökt hjälpa dem med det skydd, som nu blifvit föreslaget. Man må säga hvad man vill, så är album dock en sorts lyxartikel, som icke är nödvändig för fyllande af den fattiges behof, hvadan utskottet äfven från den synpunkten ansett nödigt föreslå denna tullsats. Jag anhåller om bifall till utskottets förslag.

*Tull på
album.*
(Forts.)

Herr Tamm, Hugo: Då nu en del af kammarens ledamöter på det sätt som skett afgifvit en förklaring om de åsichter de hysa, men jag kan icke till alla delar instämma deri, ber jag att få särskildt angifva min ståndpunkt, nemligen den, att jag anser det vara under de förhållanden, som nu råda, både nyttigt och klokt att vi revidera vårt nuvarande tullsystem i afseende å industritullarne och detta på sätt och i riktning, att bereda ökad skydd åt svenskt arbete; men trots detta är jag dock icke i tillfälle att understödja bevillningsutskottets förslag, och det på den grund att, då jag sökt göra mig reda för frågorna, jag icke funnit utskottets utredning af den beskaffenhet att genom dess resultat beredes näringarne ett *väl afvägd* skydd. Enligt mitt förmenande behöfves det en mycket noggrannare utredning än som nu skett och utan att klandra bevillningsutskottet härför, är jag öfvertygad att, för att vidtaga en sådan ändring, det blir nödigt att en noggrann undersökning, som endast af Kongl. Maj:t kan ske, verkställes. Jag är rädd för att våra näringar genom antagande af de nu föreslagna tullarne måste utsättas för kastningar i sina värden, emedan dessa tullsatser ej kunna fastläsas. Och som vi se af utskottets förslag, framskyntar redan här nödvändigheten af att till och med nästa år vidtaga ändringar i detta afseende. Herrarne må väl medgifva att i vår tid, då hvarje produkt gifver en så liten nettobehållning, det är farligare än någonsin att underkasta näringslifvet sådana ändringar.

Det är på dessa grunder jag kommer att i dag sluta mig till dem, som rösta mot bevillningsutskottets förslag, och då dessa mina grunder delvis skilja sig från de af herr vice talmannen anförda, har jag ansett äfven mig berättigad att från min ståndpunkt redogöra för mina skäl.

Herr de Maré: Jag ber att få instämma i herr Tamms yttrande.

Herr Bexell: Jag instämmer i allt hvad herr Reuterswärd sade och särskildt i hans yttrande om denna artikel album. Det är en lyxartikel och skola vi icke beskatta sådana, vet jag icke hvad vi skola beskatta. Här kan icke heller blifva tal om svälttull för arbetarne, utan här är det fråga om att bibehålla arbete åt dem. Jag yrkar bifall.

Herr Bennich: Jemte tillkännagifvande att jag delar de åsichter, som af herr vice talmannen anförts, ber jag att få anmäla att

Tull på
album.
(Forts.)

jag icke ämnar under diskussion angående förevarande betänkande framställa erinringar mot utskottets förslag i andra punkter, än der jag finner mera anmärkningsvärda inkonsekvenser, synnerligen af beskaffenhet att kunna föranleda till tekniska svårigheter vid tullbehandlingen.

Hvad nu särskildt förevarande punkt angår, så må väl medgifvas, att album med skäl kunna hänföras icke blott till mindre nödvändiga utan till och med till öfverflödsvärdar. Det kan ju således finnas skäl att belägga denna artikel med jemförelsevis hög tullbeskattning. Den nuvarande tullen uppgår dock redan till, i durchschnitt, 50 à 60 procent af värdet af de album, som inkomma. Om man ock utgår från den grundsats, som varit bestämmande för utskottet, eller skydd åt det svenska arbetet, så måste man dock se till att detta skydd icke varder allt för ojemnt, så att man icke, såsom här gjorts, lemnar utan behörigt afsende beskaffenheten ej blott af arbetet som nedlagts utan ock af de billigare eller dyrbarare materialier, som blifvit använda. Mönstret för protektionisternas tullagstiftning bör ju med skäl vara den tyska. Såsom herrarne otvifvelaktigt känna, hafva album i Tyskland fyra tullsats, varierande från 120 till 120 mark per 100 kg. Den högsta tullsatsen der öfverstiger således ganska litet den nu hos oss gällande eller 1 krona per kg.

Men det är också något annat utskottet förbisett: nemligen att likartade alster af samma näring böra tilldelas jemlikt skydd; men nu har utskottet föreslagit för bokpermar, lösa, en tull af 1 krona och för böcker, bundna, tullar af 50 öre, 1 krona och 2 kronor per kg. För album åter fäster utskottet icke afseende vare sig vid materialet eller arbetets beskaffenhet, utan skär allt öfver en kam. Nu frågar jag bevillningsutskottets ledamöter, om det är riktigt ur skyddets synpunkt att för den enklaste artikel, som består af det tarfligaste material och på hvilken vanligen också nedlägges mindre omsorgsfullt arbete, bestämma samma tullsats som för de artiklar, hvilka tillverkas af dyrbara materialier, hvilka äro äsatta en relativt mycket högre införseltull? Jag tror icke att en så beskaffad tullbeskattning är ur skyddets synpunkt rätt väl genomförd. Men, som sagdt, jag skall icke yrka ändring af utskottets förslag i denna punkt, liksom jag icke skall befatta mig med diskussionen om de särskilda artiklarne, der icke särskilda omständigheter mana mig att, såsom den der har att ännu tillsvidare tillse tulltaxans rigtiga tillämpning, göra en eller annan invändning mot utskottets förslag.

Herr Reuterswärd: Jag är den siste ärade talaren särdeles tack skyldig därför, att han förklarade sig ej vilja ingå i någon debatt i andra fall, än då tekniska svårigheter skulle visa sig vid tulltaxans tillämpning eller de föreslagna bestämmelserna skulle komma i kollision med hvarandra. Jag är säker om, att det skall komma att i betydlig mån förkorta diskussionen, om han håller detta löfte.

Han har förebrått utskottet, att det skulle hafva tagit saken för mycket i klump. Jag hemställer till herrarne, om ni någonsin sett ett tullbetänkande mera specificadt än detta? Icke har utskottet slumpat med frågan. Det har tvärtom gått mycket in i detaljer.

Samme talare förebrådde oss, att vi här satt en gemensam tull för allt hvad album heter. Att vi så gjort, har emellertid skett i tullbehandlings intresse. Den värde talaren torde påminna sig, huru ofta han både i utskottet och i kammaren har sagt: försvåra icke tullbehandlingen för mycket genom att sönderdela artiklarne i små-detaljer, ty man kan icke begära af hvarje tulltjensteman, att han skall kunna skilja mellan den ena och andra kategorien, då de stå i så nära förhållande till hvarandra, att de knappast kunna särskiljas. Det är just för att gå tulltjenstemännen till mötes, som utskottet föreslagit en och samma tullsats för album. För öfrigt om de usla album, som den ärade talaren omnämnde, icke vidare skulle komma in i landet, så vore väl icke så stor olycka skedd; och om de dyrbarare slagen skulle få draga denna tull, 2 kronor per kilogram, så är det väl icke så halsbrytande, att man därför skulle behöfva bibehålla det system, som hittills rådt.

Den ärade talaren yttrade också något om bokpermar, men som den frågan icke nu föreligger, vill jag icke följa honom i en diskussion derom, utan inskränker mig till att fortfarande yrka bifall till utskottets förslag.

Friherre Klinckowström: När jag fick se herr generaltulldirektören uppträda, kunde jag icke neka mig nöjet att derefter begära ordet, och under åhörandet af herr generaltulldirektörens anförande gjorde jag den blygsamma reflektionen, att det är lyckligt, att man blifver klokare med åren.

Jag behöfver ju ej påminna herr generaltulldirektören om, att jag alltid ifrat för värdetullar; men när svårigheter måste uppkomma för tullpersonalen, med den ringa tekniska utbildning, som den har, att bedöma värdet af de varor den skall förtulla, då går man i en klok och förständig tullagstiftning så till väga, att i tulltaxan afvägas de olika värdeförhållandena eller det olika industriella arbete, som nedlagts på hvarje artikel, och denna således i taxan fördelas på flere underafdelningar. Här kommer nu sådant mindre i fråga. Jag har emellertid alltid ifrat för att t. ex. artiklarne garn och väfnader, som äro af så stor betydelse för industrien och äfven för statskassan icke i tullagstiftningen tagas öfver en kam, utan att dessa artiklar, såsom i de större industriella staterna eger rum, delas i mångfaldiga underafdelningar. När vi komma till artikeln *garn*, skall jag be att få belysa denna åsigt med exempel från främmande länder. Ty af väfnader förekommer här icke mer än juteväfnad, därför att det, på grund af den franska traktaten, är omöjligt att göra rättvisa åt andra slag af väfnader.

Hvad denna fråga beträffar, finner jag omöjligen någon svårighet med den föreslagna tullen. När vi hittills kunnat taga 1 krona per kilogram för album, kunna vi nog lika lätt fördubbla denna tullsats och jag får därför instämma i herr Reuterswårds yrkande om bifall till den föredragna punkten.

Sedan öfverläggningen förklarats härmed slutad, gjordes enligt de derunder framställda yrkandena propositioner, först på bifall till

*Tull på
album.*
(Forts.)

*Tull på
album.*
(Forts.)

hvad utskottet i förevarande punkt hemställt och sedan på afslag derå; och förklarades den förra propositionen, som upprepades, vara med öfvervägande ja besvarad.

Upplästes följande till kammaren inkomna handling:

Protokoll, hållet inför statsrådet och chefen för kongl. justitie-departementet den 18 april 1888.

Ingenjören *Ernst Stridsberg* hade aflemnadt fullmägt, utvisande, att han vid riksdagsmannaval, som af Elfsborgs läns urtima landsting den 16 innevarande april förrättats, blifvit utsedd till ledamot af Riksdagens Första Kammare för en tid af nio år från nämnda dag; Och sedan berörda fullmägt funnits vara i föreskrifven form utfärdad samt vidare granskats af vederbörande fullmäktige i riksbanken och riksgäldskontoret, utan att desse mot fullmagten framställt någon anmärkning, beslöts, att protokoll öfver hvad sålunda förekommit skulle meddelas Första Kammaren, hvarjemte fullmagten skulle till kammaren öfverlemnas, för att hållas ingenjören Stridsberg tillkanda.

In fidem
V. L. Groll.

Fortsattes föredragningen af bevillningsutskottets betänkande n:o 8.

2 punkten.

*Tull å alun
och svafvelsy-
rad lerjord.*

Herr Wærn: Utskottet har med afseende å sitt sätt att gå till väga vid tullarnes bestämmande i slutet af sitt betänkande i slutet af sitt betänkande gifvit oss några upplysningar. Utskottet säger der att: »det är gifvet, att då en hel del industrialster — utskottet vill särskildt påpeka inom det kemiskt-tekniska området — å ena sidan äro sjelfva den färdiga produkten af en industri, men å andra sidan ingå som viktiga beredningsämnen vid en annan förädlings-industri, det måste fordras ej ringa insigt i näringarnes inbördes samband för att tillse, att ej under bemödandet att skydda en industri en annan oskäligt betungas. Denna omständighet har flera gånger afhållit utskottet att föreslå tullar, som utskottet funnit i och för sig väl befogade. För vår näringsindustri är det dock af synnerlig vikt, att så fort som möjligt en utredning af dessa förhållanden erhålles.»

Något längre fram säger utskottet: »Utskottet har vidare, särskildt med afseende å de grundsatser i fråga om tullagstifningen, som vid innevarande riksdag gjort sig gällande, funnit det vara synnerligen angeläget, att i god tid före utgången af nu bestående tarifftraktater, omsorgsfull utredning verkställes angående de delar af tullagstifningen, som beröras af sagda traktater, och i hvilka förändringar kunna anses vara önskvärda och behöfliga.»

På grund af hvad utskottet sålunda anfört föreslår utskottet att »Riksdagen ville hos Kongl. Maj:t göra framställning om tillsättande af en komité med uppdrag att före nästkommande års riksdag verkställa utredning angående hvilka ytterligare ändringar i tulltaxans bestämmelser må vara erforderliga för att, i den mån sådant under för handen varande förhållanden kan ske, bereda våra näringar ett väl afvägdt tullskydd» o. s. v.

*Tull å alun
och svafvelsy-
rad lerjord.*
(Forts.)

Jag ber att få påpeka att, utom de utländska traktater utskottet har funnit kunna inverka på tullsatsens belopp, det finnes ännu en liknande omständighet att taga i betraktande, som visserligen icke undgått utskottets uppmärksamhet, ehuru den icke här blifvit nämnd, och den är, att vi med vårt grannland Norge hafva en traktat, mellanrikslagen, vid hvilken vi måste fästa afseende, då den medgifver tullfri införsel af norska tillverkningar.

Nu förekommer med afseende på alun, att den är af natur att vara alstret af en industri, hvilken enligt utskottets åsigt lika mycket som andra är i behof af det väl afvägda skydd, utskottet vill gifva alla näringar, — lemnadt derhän naturligtvis huru det nu ställer sig vid tillämpningen. Men alldeles otvifvelaktigt hör alun också till de kemiskt-tekniska ämnena och oger en stor användning vid flere af utskottet uppräknade särskilda näringsgrenar. Det förefaller mig då som om utskottet, när det började sitt arbete, behandlat denna artikel först i sin ordning efter bokstafven men sedermera slutat med att komma till det resultatet, att en kemiskt-tekniska ämnena voro så många och viktiga, att utskottet icke var herre öfver fältet, utan måste öfverlemna detsamma åt mera sakkunniga, hvarvid alun ändock fick stå kvar der det var. Utskottet har sålunda icke inneslutit alun bland de artiklar, det icke nu ville yttra sig öfver; men jag kan icke se något skäl, hvarför den icke borde tillhöra deras krets.

Jag skall senare visa att alun är väl förtjent att tagas i betraktande så väl såsom ett viktigt råämne för svensk industri som med hänsyn till de förhållanden, i hvilka vi stå till Norge.

Derförut måste jag dock öfvergå till att efterse hvad som har blifvit sagdt i betänkandet om sjelfva artikeln.

Om man får tro utskottet, skulle på senaste tiden hafva inträdt förhållanden, som skulle alldeles särskildt berört tillverkningen af alun. Utskottet säger nemligen att, till följd af införandet af ett nytt tillverkningsätt jemte förbättrade arbetsmetoder priset på alun under de senaste 15 åren sjunkit så betydligt, att större delen af de gamla svenska alunverken icke kunnat hålla sig uppe, utan måst nedläggas; och på ett annat ställe yttrar sig utskottet, som om detta skulle berott derpå, att denna gamla industri saknat allt skydd. Detta är emellertid icke öfverensstämmande med faktiska förhållandet. Enligt 1830 års tulltaxa var nemligen tullen på romersk alun 12 Riksdaler banko och alla andra slag voro förbjudna till införsel. Sedermera har tullen undergått åtskilliga förändringar. Enligt 1835 års tulltaxa var tullen fortfarande 12 Riksdaler banko för romersk alun, hvilket beräknades utgöra 25 procent af värdet, och 7 Riksdaler 24 skilling banko för annan alun eller 50 procent af värdet.

Denna tull bibehölls till år 1848, då skyddet nedsattes så, att

*Tull å alun
och svafvelsyrad
lerjord.*
(Forts.)

tullen blef 5 Riksdaler banko per 17 lispund för all alun, hvilken tull, med blott den formella förändring att tullafgiften 1854 utsattes till 14 skillingar banko för 1 lispund, bibehölls till 1858, då alun blef tullfri. Det 1854 utsatta tullvärdet var 1 Riksdaler 22 skillingar banko per 1 lispund och tullen 14 skillingar banko var således 20 procent af värdet. Detta är lika med hvad utskottet nu föreslagit. Således var tullen ända till år 1858 i förhållande till varans värde, sådan som utskottet önskar att den hädanefter skall blifva, och gå vi längre tid tillbaka, finna vi att långt ifrån att alun saknat skydd fans ett betydligt sådant och en tid till och med importförbud för all annan alun än den romerska.

Huru förhåller det sig nu vidare med utskottets uppgift att större delen af de svenska alunverken måst nedläggas till följd af de tryckta prisen under de senast förflutna 15 åren? 1833 funnes 8 alunverk med en tillverkning af 10,687 tunnor, och 1857, det sista årets skyddstull fans, 4 verk med en tillverkning af 7,146 tunnor eller $\frac{2}{3}$ -delar mot år 1833. — År 1835, under det högsta skyddets tid, nedlades Mulltorps alunverk, 1855 nedlades Kafås och Carlsfors, 1856 Hönsäter 1876 Lovér och 1878 Latorp. Således nedlades under skyddets tid hälften af Sveriges alunverk, eller 4 verk med en tredjedel af tillverkningen och sedermera endast 2 verk. Huru det således kan förhålla sig så, att största delen gått under till följd af saknad utaf skydd, kan jag icke se. Utskottet borde upplysa derom.

Förhållandet är att den gamla tillverkningen af alun genom bränning af alunskiffer måst vika undan för billigare arbetsmetoder och att till följd deraf ett betydligt prisfall har skett, men ett liknande förhållande har egt rum på de flesta områden under senare tider och, hvad alun angår, har såsom jag visat, tullskydd bevisligen varit vannäktigt att hindra denna industriens naturliga utveckling. »Prisnedsättningen» säger emellertid utskottet — och jag ber härvid att få fästa herrarnes uppmärksamhet på en omständighet, som ofta anföres, nemligen att hela land skulle nedsätta sina pris, endast för att skada den svenska produktionen — »prisnedsättningen gäller endast det svenska handelsområdet d. v. s. Skandinavien; i världsmarknaden gäller fortfarande det gamla priset.»

Det vore dock högst besynnerligt om våra köpmän i Helsingborg eller öfver hufvud i hela Skandinavien och särskildt i Skåne skulle kunna få engelsk alun till ett pris, som understege det på världsmarknaden rådande med 2 kronor 55 öre och icke skulle inse att de kunde förtjena derpå, att de köpte varan till detta pris och i det närbelägna Tyskland återsålde den med stor förtjenst, eller anser utskottet att fraktskilnaden skulle kunna göra 2 kronor 55 öre per 100 kilogram? Det är ju uppenbart orimligt att kunna tänka sig något sådant. Huru det gått till, att en sådan uppgift kunnat framkomma, upplyser författaren till denna del af betänkan det nävt nog ett stycke längre bort, der det heter, att »i Tyskland, med dess öfver 20 fabriker för tillverkning af alun och svafvelsyrad lerjord, följde England före 1879 samma taktik, som nu hos oss. Derfor måste, oakadt Tyskland sjelf producerar det för alunfabrikationen nödvändiga kalisaltet, som Sverige måste köpa, påläggas en tull för dessa

varor af 3 mark per 100 kilogram», o. s. v. De ordalag, som sedan begagnas, att »priset i Tyskland, der tullen är 2 kronor 70 öre per 100 kilogram, ej undergått någon förhöjning, sedan tullen tillkom», sammanställda med utskottets uppgift att priset på världsmarknaden sedan fallit med 2 kronor 55 öre, bevisa alldeles tillräckligt för den, som vill se och tänka, att författaren tagit sig friheten att kalla det genom tull skyddade Tyskland för världsmarknaden, och velat förmå oss tro att priset här är så mycket lägre än på världsmarknaden, ehuru det är först sedan tullen i Tyskland betalats, som priset der håller sig med tullens ungefärliga belopp högre än i Skandinavien. Huru man emellertid kan kalla priset, sedan tullen blifvit betald, för priset på världsmarknaden, det är det obegripliga och mycket missledande. Orsaken till att de svenska fabrikerne lida af tryckta pris, äro sålunda nog helt andra än den, att ett helt land, såsom England för sina fabrikationer håller lägre pris för Skandinavien än för den öfriga världen. Priset på världsmarknaden är nog fullt ut lika på alla håll, beroende dock naturligtvis af fraktskilnader. Beträffande tullen å alun i andra länder vill jag upplysa att den i Frankrike är 90 centimer d. v. s. 65 öre och i Österrike floriner 1: 50 d. v. s. 2 kr. 61 öre.

Utskottet har synnerligen välvilligt tagit sig an det skånska superfosfataktiebolaget. Det säger att bolaget tillverkar alun, svafvelsyrad lerjord, svafvelsyra och superfosfater och på alla dessa alster begäres nu en förhöjd tull. Jag vill icke bestrida att icke detta bolag, liksom alla andra bolag för tillverkning af gödningsämnen haft det bekymmersamt till följd af prisfallet på senare tider. Det är nog sant, och jag beklagar det. Men om någon tror att detta kommer sig deraf, att vi blifvit öfversvämmade af utländska gödningsämnen, så vill jag nämna att 1883 importerades hit omkring 43 $\frac{1}{2}$ millioner kilogram och 1886 38 millioner kilogram, hvilket sålunda visar en minskning i importen med nära 13 procent.

Tillverkningen vid de tre största svenska fabrikerne har också aftagit. Den var 1883 688,000 centner och har nedgått till 593,000 centner eller med 14 procent, således i det närmaste lika med införseln.

Anledningen till denna minskning har naturligtvis varit den, att jordbrukarne icke haft råd att köpa så mycket gödningsämnen som förut. Men när nu Riksdagen lagt tull på spanmål och man försäkrar att så snart den kommit till stånd, skulle alla industrigrenar blomstra, borde man få antaga att de, som främst förse landtmännen med deras behof, och i all synnerhet gödningsämnesfabrikerne, också skola få bättre betaldt för sina alster.

Hvad nu särskildt angår aluntillverkningen vid det skånska superfosfataktiebolaget, så har denna under senaste tiden ändock icke varit så dålig, som man sagt, ty detta bolag har ökat tillverkning af kemiskt-tekniska ämnen (alun och svafvelsyrad lerjord) från 4,000 centner 1885, till 23,000 centner 1887, hvaraf synes att bolaget högst betydligt ökat sin tillverkning af alun och svafvelsyrad lerjord.

Jag har nu sökt visa att det beträffande bolaget icke står någon nöd för dörren. Jag kommer då att hemställa till herrarna, som

*Tull å alun
och svafvelsy-
rad lerjord.*

(Forts.)

Tull å alun
och svafvelsy-
rad lerjord.
(Forts.)

vilja bereda hvarje industri fördelar och icke göra intrång på den ena till förmån för den andra, huru vida det är skäl att bryta ut särskildt alun från de kemiskt-tekniska alstren i allmänhet, och icke gifva alun den utredning, som för de öfriga anses nödig, då dock alun är råmaterial för en stor mängd industrigrenar. Utskottet själf säger att »alun har stor teknisk användning, företrädesvis i färgerierna såsom betningsmedel för tyg, som skola färgas, och vid pappersfabrikationen för limning af papperet, men användes äfven vid beredning af lackfärger, till hvit garfning, vid glycerinraffinering, såsom kreatursmedicin vid hemfärgning, m. m.» Är det då skäl att icke äfven beträffande alun afvakta resultatet af den utlofvade undersökningen.

Jag kan slutligen icke underlåta att påpeka det förhållande, i hvilket alun står till vår traktat med Norge, mellanrikslagen.

Det största bekymmer vi haft af mellanrikslagen och hvilket för två år sedan gaf anledning till vidlyftiga utredningar, var lagens verkningar på våra industrier vid det förhållande att i Sverige finnes tull på flere råämnen, som begagnas i industrien, men hvilka i Norge äro tullfria. Deraf har Norge fått möjlighet att använda utländskt råmaterial billigare än Sverige kunnat göra och sålunda i alla de industrigrenar, som beröras af detta förhållande, undersälja Sverige. Förhållandet skall säkerligen blifva detsamma med de nyss uppräknade industrigrenarne.

Sedan vi nu gjort oss mycket besvär att undanröjda svårigheterna af mellanrikslagen, skulle vi nu tillägga en annan så, att vi beträffande alla dessa industrier, färgerier, pappersbruk och de öfriga som icke kunna uttryckas med annat än ett »med mera», gifva norr-männen en premie? Skola vi införa en tull med sådan verkan, utan att närmare undersöka förhållandet? Jag är känd för frihandelsvänliga åsichter och är därför ganska säker, att protektionisterna icke skola följa mig, då jag afstyrker en tullafgift; men jag hemställer, om det är skäl att, då utskottet af full öfvertygelse afskilt en mängd råämnen, just därför att de mer än andra artiklar fordra en väl afvägd tull, utsätta sig för att, genom ett undantag i detta fall, både göra en orättvisa och gifva ett annat land en premie för dess tillverkningar. Är det då ej bättre att låta artikeln alun följa de öfriga åt till undersökning af den komité, som utskottet tillstyrkt och jag följaktligen ej betvivlar kommer att tillsättas.

Med dessa åsichter kan jag icke annat än tillstyrka afslag på utskottets förevarande hemställan.

Herr Almström: Utskottet har ansett sig kunna behandla ifrågavarande artiklar, emedan det haft att tillgå fullständig utredning öfver den verkan, som de föreslagna tullsatserna skulle komma att utöfva på de industrier, i hvilka de användas. Den siste värde talaren har egnat ett långt anförande åt dessa jemförelsevis obetydliga tullsatser, som uppgå till 12 å 13 procent af varuvärdet, och hvilka, om prisen skulle stiga med de föreslagna tullsatsernas hela belopp, komme att med omkring 13,000 kronor årligen drabba pappershandteringen, som har att uppvisa ett årligt tillverkningsbelopp af

omkring 8 millioner kronor. Jag tror därför icke, att man har rättighet säga, att, om en icke skyddad industri till sin förmån får en tullsats, som ej inverkar med större belopp än detta på en sådan handtering som papperstillverkningen, denna senare blifvit illa behandlad. Det är omöjligt att vid öfvergången från ett tullsystem till ett annat undvika, att icke en eller annan näring kan komma att åtminstone till en början i någon mån ofördelaktigt beröras af förändringen, men i detta särskilda fall synes det mig, att pappersindustrien mycket lindrigt drabbas af hvad som föreslagits.

Den siste talaren redogjorde för förhållandena under föregående tider, men hurudant förhållandet var för 50 år sedan, hör icke hit. Under de sista åren har alunfabrikationen varit oskyddad, och handteringen har under denna tid gått ned. Tillverkningen har minskats, och införseln ökats. När för tre år sedan ett försök gjordes att återupplifva densamma, möttes detta af en prisnedsättning från de utländska konkurrenternas sida. Den siste talaren ansåg det orimligt att påstå, att sådana prisnedsättningar skulle göras på utländska varor endast för Sverige, men det är icke blott i Sverige, som de stora utländska fabrikanterna hafva försökt att förhindra uppkomsten af inhemska fabrikationer. Sådana försök hafva blifvit gjorda i Danmark, Tyskland, Finland och Ryssland och hafva fortsatts, ända tills hinder satts därför genom lämpliga tullar. Att alla pappersfabrikanter ej hysa samma åsigt om denna tullsats' inverkan på deras handtering som den siste talaren, framgår af det cirkulär, som utfärdats af disponenten för Nyqvarns pappersbruk, och hvaraf tio exemplar, hvart och ett undertecknad af en papperstillverkare, inkommit till utskottet. Af dessa tio fabrikanter instämde nio med utfärdaren bland annat äfven deri, att en tull af högst 10 procent af värdet på alun m. fl. uppräknade artiklar vore billig och rättvis.

Jag ber vidare att få fästa uppmärksamheten derpå, att den tull, som nu föreslagits, är mindre än hälften af den, som de tyska statsmagtarna, för att skydda handteringen mot den engelska konkurrensen, ansett sig böra åsätta alun vid införsel i Tyskland, der dock möjligheterna för tillverkning till billigt pris äro högre än i Sverige. Jag tror icke heller, att det ligger i pappersindustriens intresse, att aluntillverkningen här i landet blir förqväfd, hvilket dock lär blifva fallet, om den ej får den lindriga tullsats, som nu föreslagits. I motsats mot den siste talaren, kan jag försäkra och med tryckta utdrag af skånska superfosfatbolagets räkenskaper visa, att bolaget det sista året haft en förlust af omkring 18,000 kronor på aluntillverkningen. Den föreslagna tullen skulle icke ens fylla denna förlust, men den kan möjligen hjälpa fabrikanterna till erhållande af en större afsättning och derigenom till minskade allmänna omkostnader vid tillverkningen. Det är icke många af de artiklar, som falla inom den kemiskt-tekniska industriens område, på hvilka utskottet nu föreslagit tullar. Efter mitt förmenande finnas flera, på hvilka med fullt skäl tullsatt kunde hafva föreslagits. Utskottet har dock icke tilltrött sig att gå längre, då det icke disponerat öfver tillräckliga krafter för bedömande af de förslag, som inkommit, men har deremot föreslagit nedsättandet af en tullkomité. Jag tror, att vigten af den kemiskt-tekniska indu-

*Tull å alun
och svafvelsy-
raå lerjord.*

(Forts.)

*Tull å alun
och svafvelsy-
rad lerjord.*

(Forts.)

strien i allmänhet icke är nog beaktad. Vi hafva i Sverige knappt någon sådan, och importen af kemikalier går till ganska högt belopp. Det är en brist i våra industriella förhållanden, att vi skola vara hänvisade till utlandet för den ojemförligt största delen af denna industris alster, och detta kan lända till stort obehag och fara, om af någon anledning samfärdseln med utlandet blir afstängd.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag.

Herr Wærn: Den siste talaren uppgaf, att tullen på alun endast skulle uppgå till 12 procent af varans värde. Mitt påstående stödde sig på de uppgifter, som inkommit till kommerskollegium, och enligt dessa skulle den utgöra 20 procent af värdet.

Han sade vidare, att denna tullsats icke skulle blifva betungande för någon svensk industrigren och nämnde särskildt papperstillverkningen. Men nu är det långt ifrån att alun endast användes för papperstillverkningen utan den användes äfven vid beredning af lackfärger, till hvitgarfning m. fl. industrigrenar, om hvilka talaren icke yttrade sig. Hvad för öfrigt papperstillverkningen beträffar, säger utskottet sjelft, att pappersbruken skulle drabbas af en ökad årlig utgift af tillsammans 13,250 kr. Men de skulle få ersättning derigenom att tullarne å anilinfärger, indigo, indigokarmin och kochenilj borttogos. Jag tror dock icke, att en nedsättning af tullen på indigo och dylikt kan hafva något väsentligt inflytande på papperstillverkningen.

Slutligen gjorde talaren samma beräkning, som utskottet gjort, hvarvid han lade till grund hela tillverkningen vid landets samtliga pappersbruk, hvilken uppgår till 7½ million kronor, för bedömandet af alantullens inflytande på pappersindustrin. Men tro ni, mine herrar, att dessa pappersfabriker med sina många olika sorter tillverkningar hvar för sig konsumera alldeles lika mycket alun? Nej, för några af dem är denna artikel mycket väsentligare än för de andra, och således kan tullen för de förra vara af ganska stor betydelse.

Hvad det angår, att, såsom den förra talaren sade, det skånska bolagets alunfabrik gått med förlust, kan jag icke yttra mig derom, men jag kan tala om hvad bolaget sjelft sagt i sina uppgifter till kommerskollegium, nemligen att det ökat sin tillverkning från 4,000 centner 1885 till 23,000 1887. Det är bra obegripligt, att om människor förlora penningar på en tillverkning, de då öka denna. Antagligare är väl, att de öka den, emedan de finna att de kunna förtjena penningar derpå.

Den redan nämnda fabriken har ansett sig behöfva nya skyddstullar och tyckes nu skola få tillräckligt skydd, då utskottet föreslagit tull å de fyra artiklar, som fabriken tillverkar. Mig förefaller det dock, som om det vore skäl att lemna ett uppskof med dessa frågors afgörande, tills den föreslagna komitén fått utreda dem med särskildt afseende å dessa tullsatsers inflytande på andra industrigrenar. Hvad det skälet beträffar, att uppskof icke borde ega rum, emedan denna artikel vore så obetydlig, så äro åsigtorna säkert derom delade och för öfrigt kan, då en omfattande utredning afses, detta skäl icke hafva någon betydelse.

Jag vidhåller mitt yrkande om afslag.

Herr Reuterswård: Denna fråga har utskottet verkligen ansett sig kunna afgöra utan att hänskjuta densamma till en särskild komité, och detta på den grund, att inom utskottet verkligen fans tillräckligt kemiskt-tekniskt bildade personer för att kunna utreda frågan. Så t. ex. lemnades af den nästföregående talaren och äfven af en ledamot i Andra Kammaren, ehuru såsom suppleant i utskottet, alla de upplysningar, som voro behöfliga för att utreda frågan. Komitén får sannolikt nog att göra ändå, utan att man belastar den med sådana frågor, som hvem som helst, snart sagt, kan bedöma. Denna alunfabrikation är icke af invecklad beskaffenhet, utan kan hvar och en mycket lätt bedöma, om tull för densamma bör åsättas och den lilla nu föreslagna tullsatsen spelar ingen roll för de industrigrenar, som den berör. Man har här förut och med rätta sagt, att det är omöjligt genomföra ett nytt tullsystem, utan att en eller annan näring deraf skall hafva någon olägenhet, men när man söker skydda hvarje näring, så vidt det låter sig göra, så måste dessa underkasta sig de små olägenheter, som icke kunna afhjelpas. Så hafva vi fått göra allesammans och så måste det alltid tillgå.

En talare nämnde, att de fabrikationer, bland andra pappers-tillverkningar, som använda alun, skulle lida af tull på denna vara, och icke egentligen få någon ersättning, allra minst i den af utskottet föreslagna tullfriheten för färger; men det upplystes inom utskottet, att våra pappersfabriker äfven tillverka färgadt papper och om då färgerna, såsom utskottet föreslagit, blifva tullfria, få de ju deri en ersättning.

Åren 1865—1869 infördes här i landet endast 34,000 kg. alun och utfördes 550,000 kg. År 1886 var förhållandet omvänt, enär då infördes 691,000 kg. och utfördes endast 134,000 kg. Hvad bevisar detta, annat än att denna fabrikation, som är högst naturlig för vårt land, gått baklänges liksom många andra, och det är just för att upphjelpa sådana fabrikationer, som utskottet sökt genom tullskydd få dem till lif igen. Vi hafva icke sagt, att genom spannmålstullarne hela landet skulle flörera, men vi hoppas att i tidernas längd tullskyddet skall för vårt land leda till det bästa resultat. Hvad i 30 år brutits, är icke lätt att afhjelpa på några dagar.

Utskottet har sagt, och den förste talaren har åberopat detta, att man borde tillse, det en industrigren icke oskäligt betungades genom tull å en för densamma erforderlig vara. Den här föreslagna tullen kan emellertid icke kallas att oskäligt betunga någon industrigren. Denna tullsats är så obetydlig, att det icke är värdt diskutera densamma.

Samme talare sade vidare, att mellanrikslagen skulle beröras af denna tullsats. Ja, det är väl möjligt, men skulle vi icke få någorlunda sjelfständigt behandla vår tulltaxa, utan hvarje ögonblick nödgas taga hänsyn till Frankrike, Spanien, Portugal eller mellanrikslagen, så vore det så godt med ens afsäga oss all rätt att ändra vår nuvarande tullagstiftning. Skulle mot förmodan normmännen få ett premium genom denna tullsats, tror jag dock det vara för obetydligt för att förmå dem till nedläggande af kapital till skada för vår industri.

Jag anhåller om bifall till utskottets förslag.

*Tull å alun
och svafvelsy-
rad lerjord.*
(Forts.)

*Tull å alun
och svafvelsy-
rad lerjord.
(Forts.)*

Efter härmed slutad öfverläggning gjorde herr grefven och talmannen enligt de yrkanden, som derunder framstälts, propositioner, först på bifall till utskottets i punkten gjorda hemställan och sedan på afslag derå, hvarefter den förra propositionen förnyades och förklarades vara med öfvervägande ja besvarad.

3 och 4 punkterna.

Biföllos.

Herr Forssman, som på begäran erhöi ordet, yttrade här- efter: Huru vida tull bör äsättas beck och beckolja, beror på, huru vida tjära blir belagd med tull. Det synes mig der- före oegentligt, att frågan om tull på beck och beckolja blir afgjord, förrän frågan om tull på tjära varit föremål för behandling, och då kammaren icke fattat något formligt beslut med afseende på före- dragningsättet, som utgör hinder för att uppskjuta afhandlingen af denna punkt, vågar jag föreslå, att densamma måtte föredragas näst efter punkten n:o 131, om tjära.

På gjord proposition antogs detta herr Forssmans förslag.

6 och 7 punkterna.

Biföllos.

8 punkten.

*Tull å blom-
mor m. m.*

Herr Lithander: Då blott 3 år förflytit, sedan den nu gällande tullsatsen bestämdes och mig veterligen ingenting sedan dess inträffat, som ger anledning att förändra den, så har jag icke kunnat deltaga i den föreslagna förhöjningen. Det är en hög tullsats, som nu föreslås på den grund, att man anser blommor vara en lyxartikel. Må vara, att så är förhållandet, men det är dock en vacker och förädlade lyx och i en sådan lyx vill jag icke vara med om någon inskränkning. Jag yrkar derfor bifall till min reservation och afslag å utskottets förslag.

Herr Reuterswärd: I motsats till den siste talaren vill jag yrka bifall till utskottets förslag. Jag skall icke besvara kammaren med att upprepa de skäl, som utskottet på goda grunder anfört, men jag vill upplysa kammaren, att Andra Kammaren redan bifallit utskot- tets förslag utan votering, och detta är ett ytterligare skäl för mig att yrka bifall.

Friherre Klinekowström: Jag nödgas vara af en olika åsigt mot min närmaste granne i afseende på denna punkt och förenar mig med den af utskottet gjorda framställning. Jag odlar sjelf ganska mycket blommor på min egendom och försäljer dem här i hufvud- staden och kan derfor verkligen intyga, att den tull, som för närva- rande är lagd på lefvande blommor, är så obetydlig, att den är icke

det minsta skydd för denna ganska kostsamma näring, och det vet litet hvar, som sysselsatt sig med odling af blommor, att, om detta är en lyxartikel, så finnes deraf i tillräcklig mängd inom landet, och behöfver icke importeras ifrån främmande länder. Medan jag har ordet vill jag dock opponera mig mot en del af den motivering, som utskottet på sid. 11 anför. Utskottet säger der: »Vid öfvervägandet af storleken utaf denna höjning har utskottet, som anser värdetullar, såsom olämpliga, i allmänhet böra undvikas» o. s. v. Detta kan jag icke gå in på, och vill till protokollet nedlägga min protest mot denna åsigt.

*Tull å blom-
mor m. m.*
(Forts.)

Jag yrkar bifall till utskottets hemställan.

Efter härmed slutad öfverläggning yttrade herr vice talmannen, som för en stund öfvertagit ledningen af kammarens förhandlingar, att i afseende på nu föreliggande punkt yrkats, dels att utskottets deri gjorda hemställan skulle bifallas, dels ock, af herr *Lithander*, att kammaren, med afslag å den af utskottet föreslagna förhöjning i införseltullen å de i punkten omförmälda artiklar, skulle besluta bibehållande af de för de i punkten afsedda slag af blommor nu gällande tullsats.

Härefter gjorde herr vice talmannen propositioner enligt dessa båda yrkanden samt förklarade sig anse propositionen på bifall till utskottets ifrågavarande hemställan vara med öfvervägande ja besvarad.

9 punkten.

Herr Förssman: Jag anser, att den här föreslagna tullen är mera till skada, än till gagn. Förhållandet är nemligen, att större delen af blomsterlökarne icke kan här i vårt klimat med fördel odlas. De kunna visserligen drifvas, men icke frambringas. Vi måste således till största delen fortfarande importera dem, och i stället för att vara en hjälp för trädgårdsodlare, blir tullen då en tunga för dem. Detta är af fackmän känt och erkänt. Denna tullsats är för öfrigt oskäligt hög, ty den uppgår till 50 å 100 procent af varans värde. Detta anser jag vara tillräckligt skäl att afslå den ifrågavarande tullsatsen och fortfarande behålla denna artikel tullfri.

*Tull å blom-
sterlökar.*

Jag yrkar alltså afslag å utskottets betänkande i denna punkt.

Herr Casparsson: Att lägga tull på blomsterlökar kan jag alldeles icke vara med om. Jag anser till och med i och för sig betänkligt att belägga levande blommor med tull, men det får man ju underkasta sig, eftersom de redan draga tull. Men om meningen med denna tullsats är att uppmuntra trädgårdshandteringen, då är det alldeles rasande att belägga lökar med tull, hvilka just intagas af blomsterodlare. Man skall säga kanske, att det är en lyxartikel och att man bör beskatta lyxen, men är blomsterodling en lyx, så är den åtminstone bland de mest oskyldiga, och något skydd deremot torde icke behövas.

Jag yrkar afslag å utskottets förslag.

Tull å blomsterlökar.
(Forts.)

Herr Reuterswård: Jag skall bedja att helt enkelt yrka bifall. Jag skall dock icke lägga det hårdt på sinnet, om kammaren afslår denna punkt, men jag tror icke att det skall leda till något resultat i den gemensamma voteringen, ty Andra Kammaren har nyss med 134 röster mot 77 bifallit denna tullsats, således med en öfvervigt af 57 röster, och vid sådant förhållande måste denna kammares ledamöter vara temligen mangrant samlade vid omröstningen, om man skall vinna något på ett afslag. Att vi, som varit med i utskottet, icke kunna lemna våra röster dertill, få herrarne ursäktade. Det finnes många slag af blomsterlökar, hvilka nu införas, men utan tvifvel lika väl kunna uppdragas här som i utlandet. Om ock ett och annat slag icke här kan framdrivas, så är dock den föreslagna tullen af 1 krona för 1 kilogram väl icke så hög, att man icke kan komma ut med att skaffa sig äfven dessa slag. Denna tull är ingalunda liktydig med ett importförbud. Då våra trädgårdsodlare kunna hafva någon fördel af denna tull, så får jag yrka bifall till utskottets förslag.

Herr Bexell: Jag yrkar bifall till punkten. Jag anser detta vara en ren lyxartikel. Det är här icke fråga om matlökar, utan om blomsterlökar, och de, som hafva råd att köpa sådana, hafva ock råd att betala tull därför. Ju dyrare de blifva, desto bättre lukta de.

Herr Forssell, Hans: Jag tager mig friheten att fästa kammarens uppmärksamhet derpå, att då utskottet tillstyrkt tull på blommor, så har detta skett icke så mycket därför, att blommor äro en lyxartikel, som just för att skydda blomsterodlingen. Det är tydligt uttaladt på 10:e sidan i utskottets betänkande. Då detta nu är alldeles ovedersägligt, att införsel af utländska blomsterlökar är en mycket viktig förutsättning just för vår blomsterodling, och då de fleste sakkunnige blomsterodlare sjelfva hafva undanbedt sig denna tull på ett råmaterial, som de icke kunna undvara, emedan det icke alltid kan anskaffas inom landet, så hemställer jag vördsamt till kammaren, om det finnes någon öfverensstämmelse mellan yrkandet om tull på blommor och det nu ifrågavarande yrkandet om tull på blomsterlökar, hvilken ju måste lända blomsterodlarna till skada. Flere af de herrar, hvilka hysa samma åsigter som majoriteten i denna kammare, äro ock emot denna tull. Två hafva upprädat i frågan, men mot dem har man andragit ett argument, som nu för andra gången återkommit från samma håll. Hvertill tjenar det att fatta ett annat beslut, än det Andra Kammaren fattat. Jag hemställer till kammaren, om detta skäl är ett sådant, som bör inverka på denna kammares ledamöter. Många gånger har just den ärade talare, som nyss använde detta argument, sjelf protesterat ljudeligen och allvarligt mot ett sådant underordnande af denna kammares omdöme under medkammarens. Jag kan icke fatta annat, än att, om denna kammare finner tull på lökar icke vara öfverensstämmande med det syfte, som är angifvet för tullen på blommor, så bör denna kammare helt enkelt derom uttala sin mening. Det kan icke annat än skrivas på

denna kammares räkning, såsom ett vittnesbörd om dess sunda och rigtiga uppfattning.

Tull å blomsterlökar.
(Forts.)

Jag yrkar afslag å utskottets betänkande i denna punkt.

Sedan öfverläggningen ansetts härmed slutad, gjorde herr vice talmannen enligt de derunder framställda yrkandena propositioner, först på bifall till hvad utskottet i förevarande punkt hemställt och sedan på afslag derå, samt förklarade sig finna den senare propositionen vara med öfvervägande ja besvarad.

Herr *Reuterswärd* begärde votering, i anledning hvaraf uppsattes, justerades och anslogs en omröstningsproposition af följande lydelse:

Den, som bifaller 9 punkten i bevillningsutskottets betänkande n:o 8, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, afslås punkten.

Omröstningen företogs, och vid dess slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja 54;
Nej 75.

Herr greffen och talmannen, som återtagit ledningen af kammarens förhandlingar, tillkännagaf, att anslag utfärdats till sammanträdet fortsättande kl. 7 e. m.

10—12 punkterna.

Biföllos.

13 punkten.

Herr *Wærn*: Här är åter fråga om ett af dessa råämnena, nödvändiga för den industri, som begagnar dem. Tull skall betalas af somliga producenter för andras skyddande, utan att de förra få någon ersättning. Jag tror, att det vore skäl att öfverlemna åt den blifvande komitén att taga frågan i betraktande. Här är det den svenska firma, hvilken man kan antaga har den största vinsten, som skulle skattläggas alla de mindre tryckerierna. Jag hemställer, om detta kan hafva skäl för sig. Är det icke bättre att betänka sig två gånger på saken.

Tull å bokstafsstämplar m. m.

Jag anhåller om afslag å utskottets förslag.

Tull å
bokstafs-
stämplar
m. m.
(Forts.)

Herr Reuterswård: Jag skall bedja att få yrka bifall till utskottets förslag.

Efter härmed slutad överläggning gjordes, enligt de derunder framställda yrkandena, propositioner, först på bifall till hvad utskottet i nu föredragna punkten hemställt och sedan på afslag derå, hvar efter den förra propositionen upprepades och förklarades vara med öfvervägande ja besvarad.

14 punkten.

Tull å
bomull.

Herr Hedlund: Jag hade icke just väntat någon annan utgång från utskottet i afseende på mitt förslag om tull på bomull. Jag vill dock fästa uppmärksamheten vid, att jag här afsåg egentligen statens inkomster, men att den af mig föreslagna tullsatsen äfven kunde betraktas som en skyddstull, nemligen gent emot lin och ull. Hvad statsinkomst den kan innebära, vill jag visa blott med en siffra. Man vet, att med den statsinkomst, som här skulle kunna vinnas, skulle 300 artiklar, hvad statsinkomsterna beträffar, kunna uteslutas ur tulltaxan. Men om man finner att denna ökning af statsinkomster icke är behöflig, utan skulle vara öfverflödigt, så synes mig, att man icke heller borde hålla på en mängd af de nu föreslagna tullarne. Hvad bomullstullens egenskap af skyddstull angår, må man ej förbise, att genom sammansättning af ull och bomull ingriper bomullen ännu mera såsom konkurrent med ullen. Här möter ock den omständigheten, att vi äro bundna af den franska handelstraktaten, så att vi icke kunna höja tullen på bomullsväfnader. En sådan fara hade jag icke velat utsätta våra konsumenter för, men tullen på bomull kan ge oss god statsinkomst utan att bomullstygen fördyras. Jag har nemligen, i olikhet med utskottet, den åsigten, att tullagstiftningen äfven gäller konsumenterna, åt hvilka utskottet i sitt betänkande icke egnar ringaste hänsyn. Och likväl är det en känd sak att, om de icke funnes, dessa olyckliga förbrukare, så skulle ingen produktion vara möjlig. Det är ett känt förhållande, att produktionen är beroende af konsumtionen, och icke tvärt om. Om icke konsumenter finnas, så lära skyddstullar icke kunna åstadkomma någon produktion inom landet.

Jag vill icke bråka mycket med denna bomullstull, jag har icke hoppats, att den skulle vinna några röster från protektionisternas läger. Men jag har velat anföra detta, särskildt emedan utskottet icke har ansett någon motivering erfordras för sitt afstyrkande af mitt förslag. Vid alla de af mig föreslagna tullsatserna har utskottet yttrat sig afstyrkande utan någon motivering. Jag finner detta ganska förklarligt, ty jag tror icke, att utskottet *kunnat* motivera sitt afslag. Jag förmodar, att utskottet resonerat på det sättet, att eftersom herr Hedlunds motioner äro så väl genomtänkta och motiverade, så måste vi afstå från all motivering af vårt afslag derå. Denna förklaring gör jag mig nu en gång för alla till godo. I fråga om ullen vill jag dock framdeles visa, att utskottet kanske gått något obetänksamt till väga, huru grundligt det än eljest förfarit.

Friherre Barnekow: Den siste talaren har klandrat utskottet, därför att det icke har angifvit något skäl för sitt afstyrkande, och han sade, att orsaken dertill var, att vi icke hade några motiv. Jag tror motsatsen. Utskottet ansåg det vara så klart och tydligt, att motionen borde afslås, att inga motiv därför behöfdes. Den ärade talaren sade, att han ansåg sig hafva så väl motiverat sitt yrkande, men utskottet ansåg, att det var framställt från skämtets sida och därför icke erfordrade något svar. Denna bomullstull skulle egentligen vara en finanstill, och då är det klart, att den icke borde bifallas nu, när vi icke behöfva några penningar i statskassan utan hafva sådana i öfverflöd.

Hvad tullen på ull beträffar, så vet jag icke hvad den skulle tjena till, när sjelfva producenterna icke begärt någon sådan.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag.

Herr Casparsson: Då motionären sade, att en tull på bomull möjligen kunde verka såsom en skyddstull, så förstod jag till en början icke hvad han menade. Men då påminde jag mig en gammal anekdot. En liten skolflicka tillfrågades: hvar växer bomullen? Hon svarade: i öronen på gamla herrar. Om det svaret vore riktigt, då kunde också tull på bomull verka såsom en skyddstull, men om svaret icke var riktigt, så tror jag icke heller, att herr Hedlunds påstående är hållbart.

Hvad tullen på ull beträffar, så sade motionären, att han skulle återkomma till den frågan, och möjligen kunna vi då få utbyta tankar. Han hade således icke för närvarande något att hemställa i den delen af frågan, och jag inskränker mig också till att i den nu föredragna punkten yrka bifall till utskottets förslag.

Herr Hedlund: Jag ber om ursäkt. Jag vet icke, om jag förstod den siste talaren rätt. Det har aldrig varit min mening, att jag skulle vilja skydda bomullen i gamla herrars öron. De kunna vara döfve nog ändå, utan att hafva bomull i öronen.

Öfverläggningen förklarades härmed slutad, och utskottets i förevarande punkt gjorda hemställan bifölls.

15 punkten.

Bifölls.

16 punkten.

Herr Bennich: Jag ber endast att få erinra derom, att sedan utskottet nu föreslagit och efter all anledning Riksdagen också kommer att bifalla tull på juteväfnader, det enda tyg, som för närvarande är tullfritt, så synes det af utskottets i denna punkt framställda förslag icke hafva någon praktisk betydelse.

Tull å broderade arbeten.

Herr Reuterswärd: Vi hafva ännu icke beslutat tull på jute-

Tull å broderade arbeten.
(Forts.)

väfnader, och därför kan denna punkt icke skada. För öfrigt bör tulltaxan skrivas så tydlig som möjligt; vi hafva sett att den tillämpas ganska olika.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag.

Efter härmed slutad öfverläggning bifölls hvad utskottet i nu föredragna punkt hemställt.

17 punkten.

Tull å bröd.

Herr Hedlund: Jag finner det alldeles konsekvent, att utskottet här har föreslagit en tull på bröd, då utskottet förut har föreslagit tull på mjöl, och jag har således icke något yrkande i denna del att göra. Men jag vill erinra om, att under debatterna vid förra riksdagen angående mjöltullen upprepades här från en mängd håll af protektionisterna, att det var högst oriktigt och illasinnadt af oss så kallade frihandlare, när vi ville förbinda brödtullen och mjöltullen, enär den senare icke komme att medföra något fördyrande af brödet. Ordet »bröds katt» afvisades, såsom mycket obehörigt och endast beräknadt på att uppkalla ovilja. I de tidningar, som stå till protektionisternas förfogande, afvisades också de stockholmske bagarnes tilltag att i sammanhang med mjöltullens införande höja priset på bröd, såsom alldeles oberättigadt. Erfarenheten har nu emellertid visat, att det ena har sammanhang med det andra, och jag vill därför bedja, att herrar protektionister måtte något modifiera sina uttryck gent emot frihandlarna i denna fråga.

Jag vill foga till kammarens protokoll följande:

»Vid öfverläggningen i Första Kammaren den 8 sistlidne februari, rörande spanmålstullarne, yttrade herr Reuterswärd, bland annat: 'Men nog var det herr Hedlund sjelf, som vid sista riksdagen yttrade detta: Jag vill afråda hvarje svensk jordbrukare att odla höstsäd'.

Herr Hedlund upplyste enskildt den värde talaren, att han — herr Hedlund — aldrig fält ett sådant yttrande och icke kunnat falla det, enär han aldrig tänkt något så enfaldigt. Då herr Reuterswärd envist vidhöll sitt yttrande, efterskickades protokollet, och herr Reuterswärd kunde naturligtvis icke der återfinna de anförda orden. Nu har herr Reuterswärd i en uti protokollet införd not — det är första gången jag sett en talare justera ett yttrande i en till protokollet vidfogad not — nämnt, det han vid protokollets justering upplyst, »att det åsyftade yttrandet fälts af herr Hedlund i Kammaren den 30 januari 1886».

När man nu i protokollet för denna dag uppletar de åsyftade orden, så finner man, att de lödo sålunda:

»Skulle det för öfrigt vara så illa, om landet öfverginge till större odling af vårsäd, med inskränkning af höstsädet?»

Dessa ord återger herr Reuterswärd med: »Jag vill afråda hvarje svensk jordbrukare att odla höstsäd» — och han återtager ej sitt falska citat efter det han återfunnit det verkligt sagda!

Han är likväl en gammal man — ålderspresident tillika — hos

hvilken man bort kunna påräkna så pass mycken upprigtighet — att ej tala om ridderlighet — att han öppet vidgått sitt misstag.

Tull å bröd.
(Forts.)

icke bättre handlade herr Samzelius. Han behagade i sitt långa anförande vid samma tillfälle mot herr Hedlund rigta följande uttalande:

»Han (herr Hedlund) har vid flera tillfällen fått uppbära smålek, då han visat sig ömmande får jordbruket, men då det blir tal om tull, så, ehuru dessa åkerbrukare icke kunna utan sådant skydd reda sig, är det dock slut på det ömma deltagandet; då få de gå under, de »lata rackarne», såsom han stundom plägar uttrycka sig, ty något skydd genom en tullsats skolen I icke gifva dem.»

Herr Leffler tillbakavisade kort derpå detta herr Samzelii yttrande, hvori denne tycktes lägga i en föregående frihandlares mun ett oqvädinsord, som alldeles icke blifvit använt.

Herr Hedlund lät herr Samzelius enskildt veta, att han aldrig fält sådana ord. »Då har det skett enskildt», invände herr S. — »Icke heller kunna ty sådana ord kunna ej fällas af den, som aldrig tänkt deråt.

De skulde för öfrigt vittnat om ej blott dåligt sinnelag, utan ock om dålig uppfostran.

Herr Samzelius fann emellertid, lika litet som herr Reuterswärd, för godt att berigtiga sitt misstag.

På det att de efter mig citerade orden ej må kvarstå i protokollet oemotsagda, har jag önskat att få denna redogörelse intagen i dagens protokoll, i sammanhang med frågan om brödtullen.

Friherre Barnekow: Då jag begärde ordet, trodde jag mig få bemöta ett yrkande om afslag på den nu föredragna punkten, men då den föregående talaren icke gjorde något yrkande, skall jag endast anhålla om bifall till utskottets förslag.

Herr Reuterswärd: Jag finner att herr Hedlund begagnat detta tillfälle att uppläsa en artikel ur Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning, hvilken jag läst förut. Jag ber härför få svara, att det är alldeles säkert, att herr Hedlund i denna kammare yttrat, att om det visar sig att odlingen af höst-säd icke passar för våra förhållanden, skola vi slå oss på att odla vår-säd. Jag kan nu icke erinra mig, om detta skedde vid remissen af den stora motionen eller vid något senare tillfälle, eller ens vid hvilken riksdag det skedde, men säkert är emellertid, att herr Hedlund fält detta yttrande. Det visar sig också af mitt svar på detta herr Hedlunds yttrande. Att han fält detta är lika säkert, som att jag står här. Herr Hedlund har äfven begagnat tillfället att på ett mindre höfligt sätt gifva mig någon sorts tillrättavisning, men jag är dock innerligt öfvertygad om, att han fält detta yttrande i denna kammare, och det kunna flere ledamöter intyga.

Herr Hedlund: Jag vet, att herr Reuterswärd, till stöd för sitt origtiga citat, velat anföras, att han en gång besvarat ett utaf mig fäldt yttrande, sådant det af honom citerats. Förhållandet är emeller-

Tull å bröd. tid, att herr Reuterswärd icke sällan citerar andras och speciellt mina yttranden så origtigt, att jag icke finner skäl att plåga kammaren med en sådan debatt, som skulle uppstå för att i hvarje ögonblick tillbakavisa hans origtiga uppfattning. Jag vet icke om detta hans förfarande beror af bristande uppfattningsförmåga eller af dålig hörsel, men säkert är emellertid, att det är ytterst svårt att vid hvarje tillfälle korrigerera herr Reuterswärds origtiga återgifvanden af hvad andra sagt. Jag vill erinra herr Reuterswärd om, att han uppgifvit det protokoll, enligt hvilket jag skulle hafva sagt dessa ord, och då han haft tillfälle att läsa det ifrågavarande protokollet och de ord, som der finnas, så har han varit skyldig att säga, att vid *det* tillfället har det *icke* varit sagdt. Det är i öfrigt *honom* bevisnings-skyldigheten åligger, men denna skyldighet är icke fullgjord med en deklamatorisk förklaring: »så har skett», mot mitt bestridande.

Herr Reuterswärd: Herr Hedlunds yttranden förtjena verkligen icke att besvaras. Då han så väl under debatten som äfven i sina motioner framkommer med en mängd satser, så beskaffade, att det, åtminstone när han yttrar sig, är omöjligt att anteckna alla för att besvara dem, då må det ursäktas hvar och en, om man vid ett eller annat tillfälle icke skulle, då man citerar honom, begagna samma uttryck, som han begagnar i det justerade protokollet. Jag skall också hädanefter på det sorgfälligaste undvika alla debatter med herr Hedlund och jag lofvar honom att, han må säga hvad han vill, jag icke med ett enda ord skall besvara hans yttranden.

Öfverläggningen ansågs härmed slutad, och utskottets i denna punkt gjorda hemställan bifölls.

18 punkten,

Tull å böcker. Herr Hedlund: Då undertecknad hör till dem, som skulle hafva fördel af att det nu ifrågasatta skyddet skulle lemnas våra boktryckerier, ber jag att få både på egna och åtskilliga andra boktryckares vägnar undanbedja oss detta skydd. Det ärsant att kammaren nyss förut beslutat en stor skatt på de svenska boktryckerierna, då en tull blifvit åsatt bokstämplar och stilar, en skatt, som, efter en medelberäkning, kommer att drabba boktryckerierna med omkring 25 å 30 tusen kronor om året, hvilket är en ganska dryg extra skatt för denna handtering. Men det ligger nu en gång för alla i det nya systemet, att den ena näringen på detta sätt skall skatta åt den andra. Derför få nu boktryckerierna skatta åt stilgjutarne, men skola i stället skyddas genom en tull å böcker. För den som, i likhet med mig, anser böcker icke vara en lyxartikel, utan möjligen något mera — upplysning, vetande och kunskaper äro kanske för många en lyxartikel; men för mången af oss, åtminstone inom denna kammare, orde detta dock icke vara fallet — för den, säger jag, förefaller denna tull i högsta grad orättvis. Det är dock ett faktum, att böcker sprida kunskaper — också åtskilligt, som icke är godt, det är sant — men i öfvervägande mån om det goda och nyttiga. För min

del anser jag, att boktryckerierna icke hade bort påläggas den nyss beslutade höga skatten, hvilken jag dock hoppas att vi skola kunna bära, om icke möjligen på ett eller annat sätt undvika. Men den förmån, som vi nu i stället skulle få genom det nu föreslagna bokskyddet, anser jag vara i högsta måtto orättvis emot dem, som behöfva tillägna sig svenskt boktryck, hvarför jag icke vill vara med derom.

Tull å böcker.
(Forts.)

Det är sant, att boktryckerierna under sista tiden, i likhet med många andra näringar, varit i trångmål, men de hafva dock icke gått tillbaka. De hafva bibehållit sitt antal af 186 inom städerna — huru många, som finnas på landet, kan jag icke säga — med ett antal af omkring 2,300 arbetare. Det har nog varit bekymmersamt mången gång att hålla alla dessa arbetare vid full sysselsättning, men dessa svårigheter berättiga icke oss att fordra eller emottaga något skydd. Jemför man boktryckerierna med öfriga näringar, finner man, att de stå ungefär på samma ståndpunkt, de dela ljuft och ledt med andra. Det är också glädjande att erfara af kommerskollegii sista berättelse, att den förbådade ruinen öfver de svenska näringarna ännu låtit vänta på sig, och jag hoppas att den ännu länge skall göra det, om icke protektionismen bringar hela vårt näringslif i lägervall, hvilket man har anledning att befara.

Enligt de sista uppgifterna om våra fabriker var deras tillverkningsvärde under 1886 omkring 189 millioner kronor. Det har således nedgått med 1½ million från år 1885 till år 1886. Det är dock högre än år 1882. Antalet arbetare har till och med vuxit med ett par tusen, ehuru antalet hästkrafter, de bästa motorer för fabriker, ökats ganska betydligt. Äfven bevillningen har hållit sig vid en jmförelsevis orubbad ståndpunkt så väl för fabriker som handverkare. Då man vet, att hela världen lider i ekonomiskt afseende, och att öfverallt värdena i allmänhet varit lägre än förut, så må man vara glad öfver, att våra svenska fabriker och handverkerier kunnat så som fallet varit uppehålla sin ståndpunkt. Boktryckerierna böra då ej heller begära något skydd, och jag ber därför att få yrka afslag på all den välvilja, som utskottet velat bestå den näring, som jag bedrifver uti ett icke så litet omfång.

Jag har med fägnad hört, att den siste ärade talaren icke vill ingå i någon slags polemik med mig. Om någonting plågat mig under dessa riksdagsdebatter, har det just varit den ärade talarens uppträdande emot mig, förmedelst uppreparande af mitt namn. Det har visserligen icke varit för mig förkrossande, men det har varit mig mycket oangenämt, och jag är honom tacksam för att han nu lofvat upphöra med den ovanan.

Herr Forssman: Det torde vara herrarne bekant, att emot utskottets förslag i denna punkt framstälts åtskilliga annärkningar af de personer, som i första hand äro intresserade af denna fråga, nemligen bokförläggarna. Det lärer nemligen vara nödvändigt, att utbytet af tryckalster emellan Sverige och Finland tullfritt får ega rum, och att öfver hufvud taget svenska tryckalster må kunna obehindradt införas till de länder, der afsättning för dem finnes, samt att hvad

Tull å böcker. som icke kan afyttras lika obehindradt må få komma tillbaka. Skulle (Forts.) utskottets förslag bifallas, synnerligast att obundna tryckalster skola beläggas med tull, skulle detta medföra stora svårigheter i fråga om återsändandet från utlandet, särskildt från Finland, af svenska tryckalster, som blifvit dit öfversända, men icke funnit afsättning. Bokförläggare hafva befarat, att de ifrågavarande bestämmelserna skulle väsentligen skada Sveriges bokmarknad på Finland, der densamma hittills haft sitt största utländska afsättningsområde. Detta skulle naturligtvis vara en sorglig följd af en tullagstiftningsåtgärd, icke blott i ekonomiskt utan långt mera uti ett annat afseende; det är ganska lätt att inse, hvilket jag menar. Om dessa betänkligheter, hvilka jag måste tillmäta en stor vikt, äro grundade, kan jag icke vara med om att förorda bifall till utskottets förslag. Jag finner det därför nödvändigt, att frågan tages i förnyad ompröfning, så mycket mera som jag vet, att bland sakkunnige varit å bane ett förslag till bestämmelser, hvarigenom de nu påpekade svårigheterna och olägenheterna skulle kunna undvikas. Det kan icke tjena till någonting att här redogöra för detta förslag, men jag tror för min del, med anledning af hvad jag inhemtat, att det finnes den största anledning att ännu en gång pröfva denna fråga, hvarför jag yrkar återremiss af den föredragna punkten.

Herr Stråle: Jag anhåller, att få instämma med herr Forssman.

Herr Wærn: Till hvad den siste ärade talaren yttrat behöfver jag icke göra något tillägg, men jag kan dock icke underlåta att yttra några ord i denna fråga.

Det har blifvit för mig uppgifvet, att svenska bokhandlare afsätta omkring $\frac{1}{7}$ af sina böcker till Finland och att det således är af största vikt, att den nuvarande tullfriheten bibehålles. Det vore därför stor risk att nu lägga tull på svenska böcker, som komma från Finland. Jag ber dessutom att få erinra, att den finska tulltaxan bestämmes *icke* af det finska folket utan af den ryske kejsaren, och det vore väl då skäl att antaga, att tullen på böcker från Sverige till Finland genast komme att höjas.

Det är äfven en annan omständighet, som är värd att taga i betraktande, och det är, att i samma stund som en tull lägges på böcker, som komma från Finland, kunna våra bokhandlare icke längre skicka sina böcker uti kommission, emedan det är tydligt, att då måste en tull i Finland betalas äfven för hvad som senare till Sverige återgår. Jag anser därför, att den föreslagna tullen i hög grad skulle skada oss sjelfva.

Med våra gamla minnen till vårt broderland Finland skulle det väl vara oförsväriligt att visa den största grad af likgiltighet för detta lands kultur och att afskåra inflytandet af den svenska litteraturen derpå, såsom skulle blifva förhållandet, om icke våra tryckalster få dit införas. I afseende på eftertryck, spridning af dålig litteratur o. s. v., hafva finnarne visat sig ytterst lojala emot oss, så att ej heller i dessa afseenden något skäl till den föreslagna åtgärden förefinnes.

Jag kan icke annat än på det bestämdaste yrka, att svenska böcker, *Tull å böcker.*
tryckta i Finland, måtte få tullfritt hit införas.

(Forts.)

Jag yrkar rent afslag på utskottets betänkande.

Herr Reuterswärd: För min del erkänner jag villigt, att det må hända är ett förbiseende af utskottet att icke noga hafva beaktat de förhållanden, som i denna fråga äro rådande emellan Sverige och Finland. Jag har därför ingenting emot, att frågan blir återremitterad, så att utskottet får taga den under ompröfning, och jag lofvar att göra hvad jag kan för att rätta det misstag, som här blifvit begånget. Att afslå denna punkt anser jag deremot icke vara välbetänkt.

Jag anhåller därför om återremiss af den nu föredragna punkten.

Herr Björnstjerna: Efter hvad som blifvit yttradt af den siste talaren, kan jag fatta mig ganska kort. Det ifrågavarande förslaget är i sanning ett bland de orimligaste, som kunnat framställas, att nemligen vi skulle ålägga vårt grannland Finlands litteratur en hög skatt, som vi icke ålägga litteraturen från något annat land. Detta vore i sanning en skamfläck för Sverige. Om man vill skydda bokbinderierna, hvarför skall man då icke lägga tull på alla bundna böcker, tyska, franska och engelska lika väl som svenska. Stora qvantiter af dessa importeras, och det kan väl icke vara mindre lönande för våra bokbindare att binda tyska, franska och engelska böcker än att binda svenska, tryckta i Finland. Hela förslaget förefaller mig vara alldeles orimligt.

Jag förenar mig med dem, som yrkat återremiss.

Herr Wærn: Jag ber att få återtaga mitt yrkande om afslag och förena mig med dem, som önska ärendets återremitterande till utskottet.

Herr Sundberg: Jag instämmer mycket gerna med dem af kammarens ledamöter, som yrkat återremiss af den föredragna punkten, emedan jag tror, att en sådan återremiss är temligen nödvändig. Så alldeles orimligt är likväl icke det af utskottet föreslagna stadgandet, som en ärad talare, hvilken nyss hade ordet, funnit för godt att anmärka. Här är nemligen blott ett litet förbiseende begånget från utskottets sida, hvilket alstrar något, som ser ut som en orimlighet utan att vara det. Man har nemligen icke tillräckligt tänkt på det litterära commercium, som eger rum emellan Sverige och Finland och hvilket är för oss af en sådan väsentlig vikt, att man måste sorgfälligt undvika hvarje tullföreskrift, som kan medföra afbräck i detta commercium. Här är dock icke fråga endast om Finland, ty äfven från Danmark importeras en massa böcker, tryckta på svenska språket. Denna litteratur åter är så beskaffad, att jag skulle vilja belägga henne med en tull icke endast af 25 öre pr kilo, utan äfven om det vore förslaget 8 gånger så mycket, skulle jag icke hafva någonting att deremot invända.

Emellertid är, såsom kammaren lätt inser, utan att jag derom

Tull å böcker. behöfver vara vidlyftig, en återremiss af denna punkt nödvändig. (Forts.) För min del anser jag visserligen denna återremiss obehöflig i afseende på senare delen af den föredragna punkten, men jag håller dock före, att en sådan fråga som denna bör i ett sammanhang af utskottet behandlas, hvarför jag yrkar återremiss äfven af den senare delen af utskottets hemställan i nu föredragna punkt.

Herr Hedlund: Jag ber att få instämma uti hvad den siste ärade talaren yttrade i afscende på den danska litteraturen. Det är visserligen sant, att, om vi här skola tala om en konkurrens, som vore menlig för de svenska boktryckerierna, detta skulle gälla den från Danmark, och det icke blott på den grund, som jag nyss nämnde, nemligen att vi nu skola fördyra våra stilar, utan äfven i följd af den höga papperstullen. Danmark, som icke är såsom vi beroende af denna tull, kan skicka in en hel mängd boktryckerialster, som der hafva en mycket lindrigare förutsättning i fråga om papper, klichéer m. m., så att de svenska boktryckerierna hafva en ganska svår konkurrens att uthärda. Men denna konkurrens har jag äfven under ogynsamna förhållanden hellre velat bestå än underkasta mig denna förhatliga tull.

En annan omständighet, som den ärade talaren berörde, var den stora mängd förderlig och osund litteratur, som hit importerades, men som icke är åtkomlig af vår tryckfrihetslag, såsom vi sett i fråga om en tidning i Malmö, hvilken dock till sist genom högsta domstolens tolkning af tryckfrihetslagens bestämmelser blef dömd till ansvar. Denna sida af saken kan nog förtjena att uppmärksammas. Men icke lärer detta onda hämmas genom en tullsats af 25 öre pr kilo, ty litteraturen tillhör en kategori, som icke kan uppmätas med kilogram eller regleras af tulltaxor. När England fann sin litteratur utsatt för förderlig konkurrens med det billiga tyska eftertrycket, så förbjöd man helt enkelt all införsel till England af detta eftertryck. Särskildt rigtade den engelska tullbetjeningen sin vaksamhet på den kända Tauchnitzska editionen af engelska författare. Detta skydd gälde dock ej blott den engelska förlagsverksamheten utan snarare Englands författare. Något dylikt skulle man möjligen äfven hos oss kunna genomföra, men — jag upprepar det — icke tror jag, att denna sak kan vägas på tulltaxans väg; den faller utan tvifvel in å den civila lagstiftningens område.

Herr Forssell, Hans: Det är mycket godt, att denna punkt kan blifva återmitterad, i hvilket yrkande flere talare från ömse sidor ju hafva instämt. Men, när en återremiss sker, är den föregående diskussionen icke utan sin vigt med hänsyn till ärendets följande behandling i utskottet, och här har nu vid slutet af diskussionen framkommit, mer eller mindre beslöjad, en tanke, som redan förut varit uttalad i åtskilliga af pressens organ, nemligen den, att vi skola rädda vårt förhållande till Finland genom några särskilda stipulationer rörande svenskt boktryck från Finland.

Jag tillåter mig emellertid fästa kammarens och således äfven bevillningsutskottets uppmärksamhet på det vanskliga, ja troligen

omöjliga i hvarje dylikt förslag. Man synes tro, att det skulle låta sig göra att frikalla från tull allt det svenska boktryck som inkommer, men tullbelägga allt svenskt boktryck som inkommer från andra länder. Men huru skall detta tillgå? Jag vill särskildt erinra derom, att under denna frågas föregående behandling, då petitioner från bokbindarne förelågo, det ingalunda var fruktan för den af en ärad talare nyss framhållna usla litteratur från Danmark, som föranledde desses yrkanden, utan hufvudsakligen farhågan för psalmböcker och biblisk litteratur, tryckta på svenska å tyska tryckerier och bundna å tyska bokbinderier. Det var detta s. k. missbruk man ville afvärja genom tullagstiftningen. Men med Tyskland hafva vi handelstraktater, som försäkra detsamma om behandling som den mest gynnade nation, och om man nu skulle företaga sig att stipulera tullfrihet för svenskt boktryck, kommande från Finland, så skulle helt enkelt den tyske exportören af svenskt boktryck komma och med gällande traktat i hand *fordra* att blifva lika behandlad som de finske.

Tull å böcker.

(Forts.)

Jag har velat uttala detta, på det man icke må invagga sig i den föreställningen, att en ändring i denna punkt kan ske på det nu antydda sättet. Men dermed vill jag icke på något sätt minska vigten af det yrkande, som blifvit framställt i fråga om de i Finland tryckta svenska bokalstren. I likhet med en föregående talare lägger jag dock denna kammare på hjertat, att det här gäller någonting vida mera och högre än de svenska bokbinderiernas intresse. Äfven om man icke, på grund af nu antydda förhållanden, skulle kunna förskaffa det svenska bokbinderiet det skydd, som dess målsmän begärt, så torde väl våra bokbindares intresse få stå efter för de politiska och litterära, hvilka denna kammare icke läser ringakta. Det fins många andra näringsgrenar i Sverige, hvilkas kraf på tullskydd i detta ögonblick och framgent får stå tillbaka för högre intressen, och jag lägger kammaren på hjertat, att det här icke gäller, såsom t. ex. i fråga om tull på bokstilar för boktryckerierna, eller tull på alun för färgerierna eller på tackjern för de mekaniska verkstäderna, o. s. v., några tusen kronors ökad utgift för en eller annan fabrik, utan det kan gälla många och stora bokförläggares och boktryckeriers hela existens, emedan hela deras afsättning på Finland råkar i allvarsam fara. Ingenting är nemligen säkrare än att, om vi nu fastställa en tullsats, som hindrar den litterära förbindelsen mellan Finland och Sverige, den nationella ömtaligheten i detta land skall resa sig, och understödd af dervarande boktryckeriers intressen genomdrifva att på svenskt boktryck lägga en tull, som helt enkelt omöjliggör den svenska boktrycksindustriens afsättning på detta land. Något sådant kan väl icke gerna Första Kammaren önska, hvarför jag yrkar återremiss i bestämdt syfte, att detta för Sveriges bokförlags- och boktrycksindustri skadliga stadgande måtte varda fullständigt elimineradt ur den nu föreliggande punkten.

Efter det öfverläggningen förklarats härmed slutad, yttrade herr grefven och talmannen, att i afseende på förevarande punkt endast vore

Tull å böcker. yrkadt, att densamma skulle till utskottet återförvisas. Sedermera (Forts.) gjordes propositioner, först på bifall till hvad utskottet i punkten hemställt och vidare derpå, att punkten skulle till utskottet återförvisas; och förklarades den senare propositionen vara med öfvervägande ja besvarad.

19—21 punkterna.

Biföllos.

Herr Tham, Wilhelm: Då den af utskottet här föreslagna tullen på fartyg i väsentlig mån bör bero af de tullar, som komma att åsättas de materialier, som användas vid fartygs byggande, såsom gröfre plåt, spantjern m. m., så tager jag mig friheten hemställa, att med afgörandet af den nu föreliggande frågan måtte uppskjutas, till dess punkten n:o 59, som just rör materialier för fartygsbyggnad, blifvit slutbehandlad.

Herr Reuterswärd: Jag anhåller deremot, att betänkandet måtte föredragas i den ordning det framkommit. Under alla förhållanden äro våra fartygsbyggerier så väl i behof af skydd att, hvilken utgång tackjerns- eller andra frågor än få, så är det föreslagna skyddet väl behöfligt. Jag önskar, att kammaren måtte bibehålla den af utskottet uppställda föredragningsordningen.

Sedan öfverläggningen i fråga om ordningen för den fortsatta föredragningen af nu förevarande betänkande förklarats härmed slutad, yttrade herr grefven och talmannen, att i sådant afseende yrkats dels, af herr *Tham, Wilhelm*, att 22 punkten i betänkandet skulle företagas till behandling näst efter 59 punkten deri, dels ock, af herr *Reuterswärd*, att herr Thams berörda förslag skulle förkastas.

Härefter gjorde herr grefven och talmannen propositioner enligt dessa båda yrkanden samt förklarade sig finna propositionen på bifall till herr Thams förslag vara med öfvervägande ja besvarad.

Herr *Reuterswärd* begärde votering, i anledning hvaraf uppsattes, justerades och anslogs en omröstningsproposition af följande lydelse:

Den, som bifaller herr Thams förslag, att 22 punkten i bevillningsutskottets betänkande n:o 8 skall företagas till behandling näst efter 59 punkten i samma betänkande, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, förkastas berörda förslag.

Omröstningen företogs, och vid dess slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja 57;
Nej 68.

22 punkten.

Herr Peyron: Jag kan icke vara med om att lägga på fartyg *Tull å fartyg och båtar.* en skatt, hvilken är till skada både för skeppsbyggeriet och den svenska sjöfartsnäringsen, som redan förut är mycket betryckt. Det är icke nog med att man vill lägga tull på alla materialier till fartyg. Skall man nu dessutom beskatta fartyg, som inköpas utifrån, så kommer vår sjöfartsnäringsen i ännu sämre ställning än den redan är och kan icke hädanefter konkurrera med andra nationer i den utländska fraktfarten. Om den svenska sjöfarten betungas med en hel mängd nya utgifter i form af tullar på behöfliga materialier, så blir följden, att den svenska handelsflottan så småningom kommer att försvinna i de utländska hamnarne, hvilket varit fallit med den amerikanska. Amerikas handelsflotta har nemligen blifvit nästan osynlig i utlandet, sedan Amerika öfvergick till det protektionistiska tullsystemet, hvarigenom ett hämmande band lades på skeppsbyggeriindustrien och sjöfartsnäringsen, hvilkas svåra ställning man nu vill söka hjälpa med prenier och andra konstlade medel.

Jag ber att få yrka afslag å den nu föredragna punkten.

Herr Warn: Det har nu blifvit praxis att, för att gagna en industri, lägga tull på dess produkter, oafsedt om dermed skadas en annan industri, utan att denna får något som helst vederlag. Dessutom vill jag, för min del, tillägga, att man här vid lag borde i allmänhet fästa litet mera afseende vid, huru vida den industri, man sålunda vill omhulda, verkligen kan hafva fördel af denna tull. Att de mekaniska verkstäder, som sysselsättas med fartygsbyggande, få mera att göra i samma mån det fins mera fartyg i den svenska handelsflottan, det torde vara tydligt. Men nya fartyg byggas endast, när man förtjenar penningar på sjöfarten, och ingalunda till följd af den nu föreslagna tullen. Lika litet som den kan vara till nytta för sjöfarten, lika litet kan den således gagna dem, som skola förtjena på att bygga nya eller reparera gamla fartyg, ty de få mindre och icke mer att göra.

En annan svårighet är den, huru man skall behandla dessa från utlandet inköpta fartyg, hvilka kanske i årtal seglat under svensk flagg men icke inkommit till Sverige. Skola de få inkomma tullfria? Huru skall man vidare behandla dem, som nu inköpts strax innan detta förslag blir lag? Skall man beräkna tiden från det de fått svenskt fribref och dermed betraktats såsom svensk egendom, eller då de hemkomma till svensk hamn? Det ena med det andra gör att nog hade man, enligt mitt förmenande, kunnat låta denna

Tull å fartyg och båtar. fråga anstå, åtminstone till dess man fått se utgången af frågan om tull på tackjern. Då emellertid nu så icke skett, kan jag icke annat (Forts.) än yrka afslag å den förevarande punkten.

Herr Adelsköld: Äfven jag är af samma åsigt som den föregående talaren och yrkar med honom afslag å utskottets förslag i afseende på tull å fartyg, emedan jag anser att följden af alla dessa många nya tullar på fartyg och fartygsmateriel sannolikt skulle blifva densamma som i Amerika, der man genom sådana tullar så förstört den utrikes sjöfarten, att af den amerikanska handelsflottan för närvarande nästan ingenting fins kvar, hvarför man nu också söker medelst premiering skapa en ny flotta. Vi hafva ännu en handelsflotta, som icke är af ringa betydelse. Dess värde kan uppskattas till minst 100 millioner kronor. Den sysselsätter omkring 20 å 30 tusen sjömän, och räknar man de familjer, som på så sätt genom den svenska utrikes sjöfarten hafva sitt uppehälle, så blir antalet säkert mellan 100,000 och 200,000 personer. Den inbringar i närvarande stund i bruttofrakt omkring 20 millioner kronor, ehuru visserligen behållningen under närvarande tryckta förhållanden kan anses lika med ingenting. Att nu på denna för oss så viktiga naturliga näring lägga en tull af 10 procent af fartygets värde är detsamma som att, för att näringen skall gifva samma behållning som nu, fraktförtjensten måste stiga minst 10 procent. Konkurrenten med utlandet, som antingen icke har några tullar på fartyg eller fartygsmateriel, eller, der sådana finnas, lemnar understöd åt sjöfarten, blir således så mycket svårare, och följden blir naturligtvis den, att den nu för vår handelsflotta högst betryckta ställningen blir ännu sämre och försvaras än vidare genom det system, som nu är infördt. Ty om detta system skall verka så, som dermed afses, nemligen att vi inom Sveriges gränser skola, så vidt möjligt är, sjelfva tillverka hvad som för närvarande från utlandet importerats, så är det klart, att vår utrikes handelsflotta, som just är till för att förmedla transporten af varor från utlandet, deraf skall blifva lidande, och ju mer det nya systemet skall verka fördelaktigt på industrien i allmänhet, dess mer skall det blifva mördande för handelsflottan. Detta är åtminstone för mig så tydligt och klart, att jag på det varmaste skulle vilja afstyrka bifall till utskottets förslag i denna punkt liksom i alla punkter, som röra tullar på fartygsmateriel.

Och jag tror att de mekaniska verkstäder och varf, der fartyg byggas och repareras, skola förlora mer i längden, om handelsflottan förstöres, än de för tillfället vinna på denna 10 procents tull å fartyg. Yrkar derfor afslag på bevillningsutskottets förslag.

Herr Reuterswärd: Då den förste ärade talaren yttrade, att om vi lägga tull på fartyg, det vill säga jern- och ångfartyg, de svenska mekaniska verkstäderna och skeppsbyggerierna icke mer skulle få något att göra, förvånar det mig verkligen, att han kommit till ett sådant resultat, om han icke möjligen menade, att de utländska fartygen eller åtminstone en stor del deraf äro af den dåliga beskaffenhet, att de oupphörligen behöfva reparation och möjligen på

det sättet skaffa arbete åt våra verkstäder. I fråga om dugligheten af dessa fartyg, så tror jag verkligen också, att, om äfven de svenska fartygen äro något dyrare, den som köper dem i längden gör en bättre affär

*Tull å fartyg
och båtar.
(Forts.)*

Vidare yttrade han, att det i fråga om gamla fartyg vore en orimlighet att belägga dem med höga tullar, men just därför har utskottet föreslagit, att värdet af fartygen skall läggas till grund för tullen, så att då fartygets värde är lågt, kommer ej heller tullen att stiga till högt belopp. I de allra flesta länder, som bedrifva skeppsbyggeri, hafva i detta fall betydliga tullar blifvit åsatta, för att icke tala om Ryssland, som har oerhörda tullar på dit införda fartyg.

Den ärade talaren frågade äfven, huru fartyg skola behandlas, hvilka segla under svensk flagg, men äro af utländsk härkomst och aldrig varit i svensk hamn. Likaså ansåg han svårigheter möta vid behandlingen af fartyg, köpta efter dessa besluts fattande. De skola naturligtvis behandlas efter bilbrevets dato. Är bilbrevet redan utfärdadt, då de nya tullsatserna träda i kraft, så kan naturligtvis icke någon tull ifrågakomma.

Sedan förklarade talaren sig villig att hänskjuta frågan till en komité. Jag undrar, huru den komitén skulle se ut, som sålunda skulle bestå af sakkunniga personer i afseende på denna och alla möjliga artiklar i tulltaxan, och det skulle sannolikt behöfva flera år för att afsluta ett sadant arbete. Skall det verkligen behöfvas en utredning af denna fråga, som så många gånger varit på tal i Riksdagen och är så klar? Nu säger man att sjöfarten skulle lida af denna tullsats och beräknar på siffran, hvad det skulle göra. Jag undrar om man icke härvid begått ett misstag samt icke tagit i betraktande, att handelsflottan består till största delen af träfartyg utan ångmaskiner. Detta har man icke beaktadt, utan tagit alla öfver en bank, både dem som skulle draga den föreslagna tullen och dem som ej komme att göra det.

Efter mitt förmenande är det ytterst nödvändigt för våra skeppsbyggerier att få sysselsättning, och då det är en näring, som för oss är så naturlig, därför böra vi göra allt för att lyfta densamma från sitt nuvarande betryck. Jag kan, då den siste ärade talaren så varmt yrkade afslag, å min sida icke icke nog varmt yrka bifall till utskottets förslag.

Herr Björnstjerna: Under sin välmening att understödja den inhemska industrien, tyckes utskottet helt och hållet hafva förbisett en af de aldri väsentligaste, nemligen skeppsrederiet, denna industri som föder en talrik befolkning och drager in mer penningar i landet än måhända någon annan. Den kämpar för närvarande med de största svårigheter, såsom väl är bekant. Vill man nu gifva denna industri lättnader? Nej, man betungar den på alla möjliga sätt. Man vill lägga tull på fartyg. Hittills har det varit möjligt för rederierna att under dessa för fraktfart dåliga tider inköpa utländska fartyg för vrakpris och sålunda fortsätta sin rörelse. Nu vill man emellertid lägga tull på fartyg, tull på jernplåt och tull på alla de förnödenheter, som rederierna behöfva för fartygens utrustning och proviant-

*Tull å fartyg
och båtar.*
(Forts.)

ring. För att skydda mekaniska verkstäder och skeppsbyggerier föreslår man tull på fartyg, men om sedan rederierna icke få råd att beställa fartyg, huru går det då med skeppsbyggerierna? Jag förutser, att om de föreslagna tullarne nu antagas, komma många rederier att gå öfver ända och då få de lika litet magt att bygga fartyg inom Sverige som att köpa sådana utifrån.

Den siste ärade talaren förklarade, att Ryssland har oerhörda tullar i detta afseende. Deri instämmer jag fullkomligt med honom. Han glömde endast att tillägga, att Ryssland aldrig heller lyckats skaffa sig en handelsflotta af någon betydighet just på den grund att det i ekonomiskt hänseende är så illa stäldt för sjöfarten derstädes. Det lilla Aland har för närvarande en mycket större flotta än både hufvudstaden St. Petersburg och Kronstadt tillsammans förmå att uppvisa. Men så går det, mine herrar, när man vill beskatta allt som rederierna behöfva. Jag skulle äfven kunna åberopa, att, sedan de höga tullarne infördes i Amerika, nästan hela den stora amerikanska handelsflottan försvunnit från de europeiska farvatten, och denna förr så talrika flotta är nu förnämligast inskränkt till Stilla hafvet eller till kustfart på hemlandets farvatten. Detta är resultatet af den höga tulltaxan i detta land. Om Riksdagen godkänner tullförslaget, återstår också endast en utväg, om icke våra rederier skola blifva förkrossade, och detta är att tillgripa samma medel som man anlitat i andra länder, der en hög tulltaxa finnes, t. ex. i Frankrike. Der äro nämligen höga premier fastställda, både för byggnad och reparatiou af fartyg. När t. ex. en ny ångpanna insättes i ett fartyg, strax vänder man sig till staten, och staten får betala en del af omkostnaderna. Der finnas höga premier för hvarje tusental af sjömil, som ett fartyg tillryggalägger, och fiskefartygen få särskilda premier för hvarje man af besättningen och så vidare. Vill man gå den väg, som utskottet nu föreslagit, är det alldeles nödvändigt, att Riksdagen också bereder utväg att anslå 2 å 3 millioner om året för att icke rederierna må gå under. Jag anhåller att få yrka afslag.

Herr Wærn: Jag är uppkallad af en ledamot i bevillningsutskottet till att säga, att om också i vissa andra länder tullar äro gällande för fartyg, såsom t. ex. är fallet i Österrike-Ungern, Spanien, Portugal och isynnerhet i Ryssland, så finnas också sådana, der denna import är fri och det är just de länder, som mest konkurrera med oss. I förbigående nämner jag att fartyg införas fritt i Italien och att i Holland tullen derå är så låg som 1 procent. Men hvad som för oss är mera afsevärdt är att det är fritt både i England och Norge samt i mönsterstaten Tyskland. Alla dessa konkurrera med Serige, så fort ett utländskt fartyg säljes för lågt pris, och skola, om vi införa denna tull kunna erbjuda högre pris än vi, isynnerhet Norge, hvars fartyg här i Sverige i alla afseenden hafva samma fördelar som de svenska. Äro de utländska fartygen så dåliga, att de behöfva repareras, så är detta onekligen en fördel för de mekaniska verkstäderna, men blir endast i det fall, att inköpspris och reparationskostnader tillsammans uppgå till högre belopp än det kapital hvarå skäligen vinst kan förtjenas, en förlust för rederierna. Det är

visserligen en olägenhet att hafva fartyg, som ofta måste repareras, men ännu sämre skulle det blifva om rederirörelsen endast hade att tillgå sådana fartyg som, ehuru nya och i godt stånd, vore alldeles för dyra. Den ärade talaren gjorde ännu en fråga, som jag måste besvara, nemligen huru stor den komité skulle vara, som skulle samsätta sig med alla möjliga artiklar i tulltaxan. Jag kan derpå endast svara att om I förfaren så partiskt, att sjöfarten icke ens räknas till de näringar, på hvilkas intressen man är skyldig att fästa något afseende, så kunna motståndarne till det nya systemet icke annat än glädjas öfver den korta varaktighet, som förestår detsamma.

*Tull å fartyg
och båtar.
(Forts.)*

Herr Tham, Wilhelm: Det hufvudsakliga motståndet mot den föreslagna tullen på fartyg synes mig grundas derpå, att man anser, att fartygen, vare sig de byggas här i landet eller de inköpas utifrån, skulle komma att fördyras med tullens belopp. Hvad här i landet byggda fartyg beträffar, vågar jag påstå, att detta är ett misstag, ty det pris, till hvilket kontrakt om byggande af fartyg kan uppgöras, bestämmes helt och hållet af konkurrensen. Det är nog alla bekant, att vi här i landet kunna bygga icke allenast så många ångfartyg och segelfartyg som vi sjelfva behöfva, utan äfven långt derutöfver. Det pris, som de mekaniska verkstäderna hittills betingat och hädan-efter komma att betinga vid uppgörande af kontrakt om byggande af fartyg, lär väl äfven efter tullens införande helt och hållet bestämmas af konkurrensen dem emellan. Denna konkurrens är för öfrigt så stark, att man i allmänhet förtjenar mycket litet på nybyggnad af fartyg. För dem af herrarne, som hafva lyckan eller olyckan att vara aktieegare i sådana mekaniska verkstäder, som bygga fartyg, torde det vara bekant, att man på nybyggnad af fartyg i regeln förtjenar högst obetydligt, och att den inkomst man får hufvudsakligen kommer af reparationer och andra arbeten.

Man skulle kunna göra den invändning, att priset på råmaterialerna kommer att stiga, om de föreslagna tullarna på plåt, spant och vinkeljern komme att antagas; men i det fallet ber jag få påpeka, att konkurrensen i landet är tillräckligt stor för att hålla priset nere vid det belopp, der det nu står. Tullen kommer endast att verka fördyrande å de engelska materialier, som införas, för den händelse tull å dessa varor kommer att äsättas. Det är visserligen sant, att fartyg byggas, till hvilka utländska materialier användts i icke obetydliga quantiteter, men jag tror äfven, att erfarenheten visat, beträffande åtskilliga af dessa fartyg, att reparationskostnaderna på desamma blifvit drygare, än om man användt uteslutande svenska materialier. Jag har temligen säkra fakta i denna sak.

Hvad nu beträffar, att, om tull på fartyg införes, det icke längre skulle blifva fördelaktigt att inköpa gamla utländska fartyg, så är det sant, att de komma att blifva tio procent dyrare; men jag ber att få erinra, att under nuvarande förhållanden det svårigen kan vara fördelaktigt att äfven med de billigaste gamla fartyg inlåta sig i fraktfart på aflägsnare trader och der konkurrera med utlåndingen. På våra egna kuster hafva vi deremot icke någon konkurrens med utlåndingen att befara.

Tull å fartyg
och båtar.
(Forts.)

Det är temligen väl bekant, att för att bestå i konkurrensen fordras det att hafva fartyg med så kolbesparande maskiner som möjligt och så konstruerade, att de äro i högsta måtto lastdryga. Deremot är förhållandet med gamla fartyg det att maskinerna äro föråldrade och fordra mycket bränsle, och fartygen äro icke heller lastdryga i förhållande till de stora maskinerna. Jag tror därför, att det är en dålig affär att inköpa gamla fartyg för att konkurrera i fraktfart på utlandet.

Jag ber få framställa en fråga. Huru kommer det sig, att det fins en sådan massa gamla fartyg till salu? Jo, det kommer sig deraf, att engelsmännen sälja dessa såsom oanvändbara. Då kan det väl icke vara fördelaktigt för oss att inköpa dessa fartyg för att konkurrera med de nya, väl konstruerade, engelska. Visserligen är det sant, att man kan köpa ett eller annat här på kusten förolyckadt fartyg billigt, och, sedan man reparerat och satt det samma i stånd, dermed göra någorlunda goda affärer; det anser jag både troligt och antagligt; men det är i alla fall undantagsförhållanden. Icke kunna vi basera vår rederirörelse på fartyg, som stranda på våra kuster. Då emellertid tullen blir en tull ad valorem, kommer den att spela en ytterst liten roll, enär dessa strandade fartyg säljas till så ofantligt låga pris, att en tull af tio procent icke kan hafva någon nämnvärd inverkan på priset på fartyget, när det blifvit repareradt och satt i fullfärdigt skick.

Hvad norrmanen beträffar, tror jag deras inköp hufvudsakligen gäلت segelfartyg, men segelfartygens tid är numera förbi och en stor massa norska segelfartyg ligga därför upplagda, emedan de icke kunna med fördel användas i fraktfart.

Man har också anført, att man fördyrat provianten. Det kan i någon mån vara sant beträffande fartyg, som gå invid våra egna kuster, men de fartyg, som gå i aflägsnare farvatten, kunna köpa sin proviant i utländska hamnar, och för dessa fartyg kan således ett fördyrande af provianten icke inträffa.

Vidare har man anført såsom bevis för tullens skadlighet, att ryska flottan är så liten i motsats till t. ex. den åländska. Men ryssarne äro icke några sjömän. Vore de sjömän, liksom finnarne, så hade de nog skaffat sig handelsflotta.

Äfven har man sagt, att den amerikanska flottan blifvit förstörd genom för höga tullar. Det tror jag icke är fallet. Amerikanska flottan fans före inbördes kriget, men denna flotta var af trä och förstördes till större delen under kriget af sydstaternas kryssare. För öfrigt hafva segelfartygen i Amerika liksom i andra länder undanträngts af ångfartygen. Att amerikanarne icke kunna bygga jernfartyg lika billigt som de europeiska nationerna beror derpå, att deras jernmaterialier äro betydligt dyrare än hvad dessa kosta vare sig i England, Tyskland eller här i Sverige.

För min del tror jag därför, att Riksdagen icke behöfver befara så stora olägenheter af den föreslagna tullen, som här förespeglats, men att denna deremot kommer att blifva ett välbehöfligt skydd för de svenska skeppsbyggerierna och på denna grund, herr grefve och talman, anhåller jag om bifall till utskottets förslag.

Ferr Bexell: Jag tager mig friheten i korthet påpeka att de fartyg som byggas af svensk plåt få assureras mot mycket låga premier och ställas i hög klass, hvilken de äfven få behålla mycket länge. Fartyg som äro byggda af dylik god materiel kunna naturligtvis äfven betinga sig högre frakter. Jag tror därför att det för både rederi- och skeppsbyggerirörelsen skulle i det hela vara till gagn, om kammaren bifölle den föreslagna tullen, till hvilken jag därför yrkar bifall.

*Tull å fartyg
och båtar.
(Forts.)*

Friherre Klinckowström: Jag finner, att i den här föreliggande frågan strida tvenne intressen mot hvarandra, och det kan visserligen vara svårt att bestämma sig för, hvilketdera man skall gynna.

Mig synes, att utskottet gjort rätt i att föreslå den nu omhandlade tullen. Jag är viss derom, att, när skeppsredare från främmande land inköpa fartyg, beror det ofta på, att den främmande försäljaren är angelägen att bli utaf med fartyget, och då kommer troligen, såsom vid andra köpeaftal, att intagas i kontraktet, om säljaren eller köparen skall erlägga tullbeloppet. Att tullen icke är för högt tilltagen, derom skall jag be att få lemna några upplysningar.

I Österrike-Ungern betalas på hvarje ton:

för träfartyg	40 kreutzer,
» jernångfartyg	5 floriner.
<i>Frankrike:</i>	
för jern- eller trä-segelfartyg	2 francs,
» flodfartyg af trä	10 »
af jern	40 »

I Ryssland:

för fartyg för sjö- eller flodfart:

af jern under 200 lästers lastrum	24 rubel,
af jern öfver 200 lästers lastrum	12 »
af trä	6 »

Af ofvanstående torde herrarne finna, att det icke skulle blifva ensamt Sverige, som satte tull på sina fartyg, utan att ganska många andra länder äfven göra det. Då tycker jag, att vi mycket väl kunna följa exemplet och göra så med, och därför yrkar jag bifall till utskottets förslag.

Efter härmed slutad öfverläggning gjorde herr greffen och talmannen enligt de derunder framställda yrkandena propositioner, först på bifall till hvad utskottet i förevarande punkt hemställt och sedan på afslag derå, samt förklarade sig finna den senare propositionen vara med öfvervägande ja besvarad.

Herr *Reuterswärd* begärde votering, i anledning hvaraf uppsattes, justerades och anslogs en så lydande omröstningsproposition; Den, som bifaller 22 punkten i Bevillningsutskottets betänkande n:o 8, röstas

Ja;

*Tull å fartyg
och båtar.*

Den, det ej vill, röstar

(Forts.)

Nej;

Vinner Nej, afslås punkten;

Omröstningen företogs och vid dess slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 69;
Nej — 58.

Den vidare behandlingen af föreliggande betänkande uppsköts till aftonsammanträdet.

Anmäldes och bordlades sammansatta stats- och bankoutskottets utlåtande n:o 4, med anledning af väckt motion om ändring af gällande förordningar rörande en allmän hypoteksbank för riket samt de allmänna grunderna för hypoteksföreningars bildande och verksamhet.

Justerades två protokollsutdrag för detta sammanträde, hvar efter kammaren åtskildes kl. 2,36 e. m.

In fidein

A. von Krusenstjerna.